Гос. книжная палата УзССР

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!

Туркистон

Ёшларнинг ижтимоий-сиёсий газетаси

1994 йил 20 июль • Чоршанба • № 55 (14216) تركستان TURKİSTAN Сотувда эркин нархда

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

РЕСПУБЛИКАНИНГ АЛОҲИДА ЎРНАК КЎРСАТГАН НЕФТЬ ВА ГАЗ САНОАТИ ХОДИМЛАРИНИ МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Мингбулоқ нефть конини ўзлаштиришдаги самарали меҳнатлари ҳамда жамоат ҳаётида фаол иштирок этаётгани учун қуйидагиларга Ўзбекистон Республикасининг Фахрий унвони берилсин:

"ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ХИЗМАТ КЎРСАТГАН САНОАТ ХОДИМИ"

БОЙХОНОВ Қосим — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат — акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонаси қуйиш-таъмирлаш цехининг токари

ИНОМОВ Холматжон Мамажонович — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонаси минора қуриш гуруҳининг бригада бошлиғи

ТОШПЎЛАТОВ Тўлқин — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонаси марказий муҳандислик-технология хизматининг бошлиғи

ФАРРАХОВ Ҳайдар Салоҳитдинович — "Ўзнефтгаз" миллий корпорациясига қарашли геология, конларни пармалаш ва улардан фойдаланиш бошқармасининг бошлиғи

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФАХРИЙ ЁРЛИҒИ БИЛАН МУКОФОТЛАНСИН

АБДУЛХАЕВ Абдулҳошим — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонасининг бош геологи

АНПЛИТОВ Александр Игоревич — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош директори, Волгоград шаҳри

ДЕҲҚОНОВ Илҳомжон Исломович — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонасининг бош механиги

КОЧКАРЕВ Геннадий Иосифович — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли қамиши пармалаш ишлари бошқармасининг пармаловчиси, Волгоград шаҳри

ЛЕБЕДЕВ Вячеслав Павлович — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси пармаловчисининг ёрдамчиси, Волгоград шаҳри

ЛОКТЕЕВ Анатолий Викторович — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси қамиши пармалаш ишлари бошқармасининг бошлиғи, Волгоград шаҳри

МАДУМАРОВ Эргашбой Ҳожиматович — Фарғона геофизика экспедициясининг етакчи геофизиги

МАМАТҚУЛОВ Раимжон Маматқулович — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонасининг бош технологи

ПОСТНИЙ Борис Семёнович — "Нижневолжскнефть" ишлаб чиқариш бирлашмасининг бош муҳандиси, Волгоград шаҳри

РАҲИМОВ Ўринбой — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонаси чортоқ пармалаш участкасининг бошлиғи

СОБЯНИНА Надежда Алексеевна — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси қамиши пармалаш ишлари бошқармасининг пармалаш қоришмалари бўйича муҳандиси, Волгоград шаҳри

СОФРОНОВ Виктор Александрович — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси қамиши пармалаш ишлари бошқармаси бошлиғининг ўринбосари, Волгоград шаҳри

СТРУЦ Валерий Семёнович — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси технология бўйича ишлаб чиқариш-техника бўлими бошлиғининг ўринбосари, Волгоград шаҳри

ТИЛЛАБОЕВ Раҳим Мирзаабдуллаевич — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат-акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонаси гилмоя қоришмалари хўжалигининг бошлиғи

УМАРОВ Абдулҳамид Умарович — "Ўзнефтгазишлабчиқариш" давлат акционерлик бирлашмаси "Мингбулоқнефть" корхонасининг директори

ШИХОВ Михаил Васильевич — "Прикаспийбурнефть" ишлаб чиқариш бирлашмаси пармалаш хизматининг электр монтёри, Волгоград шаҳри

ҚАЮМОВ Миннур Ҳатмуллич — Наманган вилоят ҳокимлиги ички ишлар бошқармаси ёнғиндан сақлаш бўлими бошлиғининг ўринбосари

ҚУРБОНОВ Абдуманнон — "Ўзбекнефть" илмий-тадқиқот ва лойиҳалаш институти Фарғона бўлинмаси пармалаш бўлимининг етакчи илмий ходими

Ўзбекистон Республикасининг Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 19 июль

ҲАЛОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

ЎЗБЕКИСТОН ПРЕЗИДЕНТИ ИСЛОМ КАРИМОВНИНГ ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ СЕССИЯСИДА СЎЗЛАГАН НУТҚИ

Ассалому алайкум, азиз дўстлар!

Аввало, фурсатдан фойдаланиб, сиз, депутатларга а сизнинг сиймонгизда пойтахтимиз — Тошкентнинг барча фаолларига ва меҳнаткашларига юксак ҳурмат-эҳтиромимни изҳор этмоқчиман.

Ҳаётимиздаги ўзгаришлар, ютуқларимиз, шу билан бирга, катта-катта муамоларимиз, ташқи ва ички сиёсатимизнинг одимларидан хабардорсиз, албатта. Мамлакатимиз меҳнаткашлари келажакларини, тақдирларини ўз қўллари билан бунёд этмоқдалар. Мустақиллигимиз эълон қилинганидан буён ўтган давр нисбатан қисқа бўлса-да, халқимиз ва давлатимиз тарихида ғоят катта ишлар юз берди. Миллий давлатчилигимизни қайта тиклашда, кўп асрлик бeқиёс маънавий меросимиз, тариху маданиятимиз, дину тилимиз, муқаддас урф-одатларимизнинг яна қад ростлашида сезиларли қадамлар қўйилди. Миллий ғуруримиз, ориятимиз тикланмоқда, қалбимизда асл ватанпарварлик туйғулари уйғонмоқда.

Ўзбекистон ўзига хос ва мос тараққиёт йўлини танлаб, ўз ҳаётини кўраяпти. Биз жаҳондаги тараққий этган мамлакатларнинг ривожланиш йўлларини диққат билан ўргандик ва ўрганиб бораётирмиз. Улардан халқимиз руҳияти, табиатига мос келадиганларини танлаб олиб, фойдаланяпмиз. Шу билан бирга ўз тарихимизни жиддий ва синчиклаб таҳлил қилмоқдамиз.

Ўрта асрларда ўлкамизда шаклланган бозор муносабатларининг андозаси ўз даврида Европа мамлакатлари тараққиётига улкан таъсир кўрсатгани тарихдан маълум. Шу боисдан ўз ривожланиш йўлимизни аждодларимизнинг турмуш тарзи ва ҳозирги пешқадам давлатларнинг иқтисодиётда эришган ютуқлари асосида белгиламоқдамиз. Биз ишлаб чиққан иқтисодий ва ижтимоий тараққиёт йўлининг беш тамойили ана шу тажрибаларга асосланади. Яна такрорлайман: муҳими, б з турмуш тарзимизни ўзгартирувчи ислоҳотларни инқилобий сакрашларсиз, босқичма-босқич, меҳнаткашлар манфаатини муҳофаза қилган ҳолда, тадрижий — эволюцион равишда амалга ошираётирмиз.

Хўш, танлаб олинган йўлнинг дастлабки босқичида қандай натижаларга эришилди?

Мен бугун тўла ишонч билан айта оламанки, мазкур қоидаларнинг рўёбга чиқарилиши минтақада барқарорликни, жамиятда осойишталикни, фуқаролар тотувлигини сақлаб қолишга имкон берди. Тотувлик бор жойда эса баракали ва самарали меҳнатга пухта замин бўлади.

Ижтимоий муносабатларда жамиятимиз учун мутлақо янги бўлган асослар яратилмоқда. Давлат бошқаруви, иқтисод қонунлари ўзгаряпти. Хусусий мулкчиликка асосланган кўп укладли, дунё сари очиқ юз тутган иқтисодиёт пайдо бўлаётир. Жаҳондаги энг илғор тажрибаларга таянган ҳолда, бозор иқтисодиётига хос янги молия, банк-кредит, тижорат тизимлари барпо этилаяпти. Шуниси қувончлики, қўшни мамлакатлар бизнинг бу тажрибамиздан фойдаланмоқда. Куни кеча Қирғизистонда "Ўзбекистон – бозор муносабатларига ўтишнинг ўзига хос йўли" китобининг чоп этилиши фикримизнинг ёрқин далилидир.

Бугун биз тарихий воқеани бошдан кечирмоқдамиз. 1994 йилнинг июлидан бошлаб мамлакатимизда миллий валюта — сўм муомалага киритилди. Сўмни муомалага киритиш юзасидан чиқарилган фармон ва қарорларнинг энг муҳим жиҳати шундаки, уларда серфарзанд оилалар, нафақахўрлар, қаровчиси йўқ кишиларни ижтимоий ҳимоялаш кўзда тутилган.

Халқимиз сўм-купоннинг 1 августга қадар янги пул билан баравар муомалада юришини давлатнинг яна бир ғамхўрлиги сифатида мамнуният билан қабул қилди.

Миллий пулга эга бўлиш ҳам бир саодат. Энди ҳамма гап – ана шу саодатнинг қадрига етишда. Тўғри, пулнинг қадр-қиммати унинг тайёр маҳсулот, олтин заҳираси билан қай даражада таъминлангани ва яна бир қанча мезонлар орқали белгиланади. Аммо унинг нуфузини кўтарадиган яна бир муҳим омил борки, бу — биз ўз пулимизни мустақиллигимиз белгиларидан бири сифатида асраб-авайлашимиз, унинг куч-қудрати, қадри баланд бўлиши йўлида фидокорона меҳнат қилишимиз лозимлигидир. Зеро, миллий пулимиз — миллий ғуруримиз демакдир. Мен бугунги учрашувдан фойдаланиб эътиборингизни яна муҳим бир масалага жалб қилмоқчиман. Албатта, ҳар қайси одам, фуқаро бозорга, магазинга чиққанда қўлида, чўнтагида бўлган пулнинг харид имконияти кучли, қиймати баланд, бақувват бўлишини истайди. Шу мақсадга эришиш учун республикамизда бугунги кунда миллий валютани муомалага киритиш билан бирга қуйидаги муҳим дастурларни амалга оширишимиз зарур:

1. Ички бозоримизни истеъмол моллари билан тўлдириш.

2. Давлат харажатларини кескин қисқартириш, қатъий молия, банк-кредит сиёсатини ўтказиш.

3. Экспорт имкониятларини кескин кучайтириш. Шу йўл билан чет мамлакатлардан, аввало, эркин валюта олиб келиш. Чунки биз четдан маҳсулотни ана шу давлатларнинг пулига харид қиламиз. Яъни четга қанча кўп маҳсулот чиқарсак, шунча ўзимизга керакли мол, асбоб-ускуналар сотиб олишимиз мумкин.

4. Республикада пул эмиссиясига, яъни мол билан таъминланган ортиқча пул муомалада бўлишига йўл қўймаслик. Аҳолига берилган пулни товарлар сотиш, хизматлар кўрсатиш орқали, уларнинг эҳтиёж ва талабини қондириш билан давлат хазинасига қайтариш.

Пул муомаласини барқарорлаштириш ҳақида гапирар эканмиз, биринчи навбатдаги энг муҳим масала — пулимизни ички конвертация қилиш, содда тил билан айтганда, миллий пулимизни эркин валютага (доллар, марка, иен ва ҳоказо) алмаштиришга эришиш. Бу борада алмашиш курсини марказий банкда ўтказилаётган биржаларда аниқланаётган даражада ташкил этиш, яъни эркин бозорнинг асосий талабларини қондириш, шу орқали дунё бозори таркибига кириш мақсади қўйиляпти. Айтмоқчиманки, бугунги кунда шу тадбирларни амалга ошириш учун катта ва пухта тайёргарлик кўряпмиз.

Бундай муҳим вазифаларни бажариш халқимиздан кўп синовларни бошдан кечиришни, ишимизда ҳалоллик ва фидойилик бўлишини талаб қилади.

Ўзбекистон собиқ СССР парчаланганидан кейин мустақилликни осонгина қўлга киритди, деганлар қаттиқ янглишади. Озодлик, эркинлик шундай буюк неъматки, уни биров ҳадя қилолмайди.

Озодликка фақат курашиб эришилади. Бино тепасига ўз байроғимизни тикиб, биз – мустақилмиз дейиш, ўта соддаликдир. Сиёсий мустақиллик пухта ва мустаҳкам иқтисодий заминга эга бўлмаса, у ҳали тўла мустақиллик дегани эмас. Том маънода мустақил бўлиш учун давлатимизнинг иқтисодий пойдеворини мустаҳкамлашимиз зарур.

Яна бир ҳақиқатни такрорлаб ўтишга тўғри келади: мустақиллик, танланган истиқлол йўли, аввалambor, ҳар қайси инсон, фуқаро, бутун жамият келажаги учун муносиб ҳаёт, фаравонлик, барқарорлик бахш этган тақдирдагина халқимиз учун маълум бўлиши муқаррардир.

Азиз биродарлар!

Тошкент шаҳрининг Ўзбекистондаги мавқеи ва аҳамияти ҳаммамизга аён. У мустақил давлатимизнинг пойтахти, йирик илмий ва маданий марказигина бўлиб қолмасдан, таъбир жоиз бўлса, унинг юраги ҳамдир. Шу сабабли, Тошкентдаги ижтимоий-сиёсий барқарорликка, ишларнинг аҳволига қараб бутун республикамиздаги вазият ҳақида хулоса чиқариш мумкин. Юрак соғлом экан, мамлакатимиз ҳам тез ўсиб улғаяди, тараққиёт йўлидан дадил олға бораверади.

(Давоми 2-бетда).

Ёшлар Иттифоқида нима гап?

АЛИШЕРГА ИШОНЧ БИЛДИРСАК...

— Бўлади, — дейишди жиззахлик ёшлар

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Жиззах вилояти қўмитасининг навбатдан ташқари пленуми бўлиб ўтди. Унда ташкилий масала кўрилди. Шу пайтга қадар Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитасининг биринчи котиби бўлиб ишлаб келган Комилжон Абдусатторов бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан вазифасидан озод этилди.

Жиззахлик ёшлар етакчилигига шу пайтга қадар Ёшлар Иттифоқи вилоят Қўмитасининг иккинчи котиби бўлиб ишлаб келган Алишер Ҳайдаров номзоди кўрсатилди. Пленум аъзолари Алишер Ҳайдаровни якдиллик билан Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Жиззах вилояти қўмитасининг биринчи котиби этиб сайладилар.

Пленум ишида Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитасининг биринчи котиби Алишер Тешабоев қатнашди ва нутқ сўзлади. Шунингдек, пленумда Жиззах вилояти ҳокими ўринбосари Байрам Узоқов, "Туркистон" газетаси Бош муҳаррири Ғаффор Ҳотамов, Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси бўлим мудири Сафарбой Очилов иштирок этдилар.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИНИНГ ФАРМОНИ

Р. Р. ЮНУСОВНИ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ БОШ ВАЗИРИНИНГ ЎРИНБОСАРИ ЭТИБ ТАЙИНЛАШ ТЎҒРИСИДА

Рустам Расулович ЮНУСОВ Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И. КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1994 йил 18 июль

Ёз — ўтмоқда соз

Мириқиб дам олишмоқда

Мирзо Улуғбек туманидаги 18-ўрта мактабда ўқувчилар таътилининг қай тарзда ташкил этилганлигини билиш мақсадида бордик. Дам олаётган болаларнинг гувоҳлик беришларича, айтарли муаммолар, етишмовчиликлар йўқ. Деворга илинган, эртак қаҳрамонларининг тасвири туширилган плакатлар, хонанинг салқинлиги, болакайларнинг тез-тез театрга, чўмилиш ҳавзаларига боришлари, мусиқа ва рақс, моҳир қўллар каби тўгаракларнинг ўтказилиб турилиши қолган майда-чуйда камчиликларнинг ҳам ўрнини қоплаб кетади.

– Худога шукрки, болаларимизнинг ҳаммаси соғ, - дейди биз билан суҳбатда лагерь бошқарувчиси Антонина Спартак. – Уч маҳал берилаётган овқатларнинг масаллиқлари ҳар куни ўз вақтида келтирилади. Биз яқинда Республика болалар кутубхонасига экскурсия уюштирдик. Минг истиҳола билан боргандик, болалар қандай қабул қилар экан, деб. Йўқ, аксинча бўлди. Болаларнинг китобларга қизиқишларини кўрсангиз эди, бирини олиб бирини қўяди. Унисини варақлайди, бунисини варақлайди. Шунда битта хатоимизни англадик – шу пайтгача лагерда кичик бўлса ҳам кутубхона ташкил қилмаган эканмиз. Эрта-индин махсус бир хонани ўқув хонасига айлантирмоқчимиз.

Биз мактаб-лагердан қайтар эканмиз, тупроқ кечиб, офтобда қорайган болалар шундай лагерлар борлигини билишармикан, деб ўйладик. Лагерда эса худди шу лаҳзаларда болакайлар оппоқ тўшакларда мириқиб ухлашаётганди. Билмадик, уларнинг кўраётган тушлари нималар ҳақида эди.

Ф. ЭРГАШЕВ, Тошкент шаҳри.

Юмшоқ ўрин ва пар ёстиқларда ухлашга нима етсин.

Янги ўқув йилига шаймисиз?

ЧАЛҒИТИШ

ЁХУД ЎЗГАНИ АЛДАЙМАН ДЕБ ЎЗИНИ АЛДАЁТГАНЛАР

Маълумки, мактабларимизда сўнгги қўнғироқлар чалиниб, битирув имтиҳонлари ниҳоясига етганига анча бўлди. Айни пайтда кўплаб ўқувчиларимиз ўз таътилларини сўлим ва хушманзара ёзги оромгоҳларда ўтказишмоқда. Ўқитувчиларимиз ҳам дам олмоқдалар. Бу албатта, яхши гап. Чунки, янги ўқув йили бошлангунга қадар мириқиб ҳордиқ чиқарганга не етсин.

Хўш, ўқувчи ва ўқитувчиларимиз дам олаётган айни бир пайтда билим масканларини янги ўқув йилига ҳозирлаш ишлари қандай олиб борилмоқда? Биз худди шу савол билан Қарши туман халқ таълими бўлимида бўлдик. Бўлим мудири Элбой Қўзиевга учрашиб, мақсадимизни билдирдик. У қўлимизга янги ўқув йилига тахт қилинди деб қайд этилган мактабларнинг рўйхатини ва мактаб директорлари томонидан тақдим этилган рапорт қоғозларини тутқазди.

— Туманда жами мактаблар сони нечта?— сўраймиз мудирдан.

— 56 та. Шундан 9 таси ўрта, қолган 7 таси тўлиқсиз ўрта мактаблардир.

— Ана шу мактабларни янги ўқув йилига тахт қилиш бўйича тадбирлар белгиланганми? Белгиланган бўлса, бажарилиши қандай бўляпти?

— Тадбирларимиз бор. Унда бажариладиган ишлар бўйича 9 та пункт қайд этилиб, қилинган юмушлар алоҳида назорат қилиб борилаяпти. Бундан ташқари, халқ таълими тизими муассасаларини оталиқ ташкилотларга бириктиш тўғрисида туман ҳокимининг шу йил 23 майда чиқарган қарори ҳам бор. Ишни шу асосда ташкил этиб, ҳозиргача 38-та мактабни янги ўқув йилига тўла таъмирлаб бўлинишини таъминладик. Қўлингиздаги қоғозларда таъмирланган мактабларнинг номлари ва қайси хўжаликда эканлиги қайд этилган. Бемалол танишишингиз мумкин.

Биз мудирнинг фикрига эътироз билдирмасдан туман ҳокимининг қарори, белгиланган тадбирлар ва таъмирланган мактабларнинг рўйхати билан бирма-бир танишиб чиқдик. Ҳужжатлар рисоладагидек. Халқимизда "Минг эшитгандан кўра, бир кўрган яхши" деган ажойиб нақл бор. Биз шу қабилда иш тутиб, Элбой Қўзиев ва унинг муовини Исомиддин Исломовларни янги ўқув йилига тахт қилинган уч-тўртта мактабларни бориб кўришга чорладик.

Дастлаб Бешкент шаҳри марказидаги Беҳбудий номли ўрта мактабда бўлиб, таъмирлаш ишларининг сифати билан танишдик. Тажрибали педагог Гулсара Муҳаммадиева директорлик қилаётган мактабда меҳнаткашларнинг 780 нафар ўғил-қизи таълим оларкан. Мактаб атрофини ва синфхоналарини айланиб, бу ерда бажарилган ишлардан қувондик. Фан кабинетларидаги ўқув қуроллари, компьютерлар, яқиндагина ташкил этилган мактаб музейи хоналарнинг тоза ва озодалиги, мактаб ҳовлисидаги экин-тикинлар, боғ-роғларни кўриб, мактаб маъмурияти шаънига таҳсинлар айтдик. Очиғини айтганда, яхшини яхши деб тан олмоқ ҳам керак. Тумандаги кўпгина мактабларда таъмирлаш ишлари кўнгилдагидек бажарилган. Жумладан, "Насаф" жамоа-ширкат хўжалигидаги Машраб номли, "Қовчин" жамоа-ширкат хўжалигидаги Калинин номли, Энгельс номли жамоа-ширкат хўжалигидаги К. Отаниёзов номли, Акмал Икромов номли жамоа хўжалигидаги Х. Нарзиев номли ўрта мактаблар янги ўқув йилига тўла шай қилинган. Энг қувонарли томони шундаки, мазкур мактаблар дарсликлар билан аллақачон таъминланган. Лотин алифбосига ўтиш муносабати билан ўқитувчилар махсус курсларда ўқитилган.

Лекин, афсуски, қувончимиз узоққа чўзилмади. Янги ўқув йилига тахт деб қайд этилган иккита мактабни кузатиб, аҳвол ниҳоятда ачинарли эканлигига ишонч ҳосил қилдик. Дастлаб, туман маркази яқинидаги "Москва" жамоа-ширкат хўжалигидаги Файзулла Хўжаев номли ўрта мактаб ҳовлисига назар ташладик. Экин-тикин йўқ. Мактаб атрофидаги ўн-ўн бешта мевали ва манзарали дарахтлар сувсизликдан барглари сарғайиб қолган. Ҳовли ичкарисида фуқароларнинг шахсий моллари боқилмоқда. Атрофни янтоқ, шўра каби ёввойи ўтлар босиб кетган. Ҳатто, турник тагидаги қум эҳтиёж учун ковлаб олиниб, чуқурча пайдо қилинган. Мактаб директорини суриштирганимизда "уйда йўқ, иш билан чиқиб кетган" деган жавобни олдик. Ахири мажбур бўлиб мактаб қоровули Қурбон Эгамовдан таъмирланган синфхоналарни очиб беришини илтимос қилдик.

— Бу билим масканида меҳнаткашларнинг неча ўғил-қизи таълим олишади? — сўраймиз ҳамроҳимиз Э. Қўзиевдан.

— 555 нафар.

— Мактаб янги ўқув йилига шай эканлигига ким кафолат беради?

— Мактаб директори Рамазон Эгамбердиев билим маскани тахтлиги тўғрисида рапорт бергандан кейин унга ишонмай бўладими?

Қанийди, ишонч билан иш битса.

Хуллас, мактаб синфхоналарини айланиб, қониқиш ҳосил қилмадик. Тўғри, синфхоналар деворлари оқланиб, баҳоли қудрат бўёқ қилинган. Лекин, сифатсиз. Парталар синиб кетган, айримларининг орқа ўриндиқлари йўқ. Борларига ҳам сим боғлаб ташланган. Баъзи хоналарда стол, стуллар қалашиб ётибди, кўплаб синфхоналардаги ром кўзларига ойна ўрнига қоғоз қўйилган. Эшикларнинг тирқишидан шамол ҳувиллаб кириб турибди. Умуман, бирорта хонадаги парта ёки ўриндиқлар талабга жавоб бермайди. Шунчаки, номига бўёқ қилинган, холос.

Бу ердаги аҳволдан кўнглимиз тўлмай, туман марказидан 25 километрча узоқликда жойлашган Папанин номли ўрта мактабни бориб кўришга жазм қилдик. Мактаб Эски Муллақувват қишлоғининг шундоққина кираверишида жойлашган экан. Шу ерда истиқомат қилаётган хонадонларнинг ҳовлиларида, кўча ёқаларида турли хил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари барқ уриб ўсаётганлигига қарамай, мактаб атрофида бирор туп кўчатни учратмайсиз. Янтоқ, исириқ каби ёввойи ўсимликлар ҳатто мактаб эшиги ёнигача ўсиб кетган.

Мактаб директорини уйидан чақириб, мақсадимизни билдирдик. У мактаб эшигини очиб, хўжакўрсинга таъмирланган хоналарни бирма-бир кўрсатишга уринди. Доскалар бўёқ қилинмаган. Парталар синиб ётибди. Дераза ромларининг кўпларидаги ойналар синиб кетганлиги туфайли хоналардаги чангни супуриб-сидириб эмас, балки кураб олиш мумкин. Мактаб томининг икки жойи тешилиб ётибди. Бирорта хонада ўқув қуроллари, ҳатто қайси синф хонаси эканлигини қайд этувчи белги йўқ. Гўё биз мактаб эмас, омборхонага киргандек бўлдик. Энг ачинарлиси шундаки, бирорта синф хонаси пол қилинмаган, бетон тўшалган.

— Аҳвол нега бундай? — сўраймиз мактаб директоридан.

— Очиғи, синфхоналар учун линолеум берилган. Уни ҳозир тўшаган билан фойдаси йўқ. Мактаб бошланишидан олдинроқ буни амалга оширамиз.

— Ленолеум бор деяпсиз, уни кўрсак бўладими?

— Кўрсак бўларди-ю, лекин бунинг учун хўжалик мудиримиз Мадат Бастоновни чақиришимиз керак. Афсуски, ҳозир уни топиш қийин,..

Директор билан узоқ суҳбатлашиб, бирор бир жўяли гап ололмадик. Ҳамма хоналарга отнинг калласидек қулф урилган. Хўжалик мудири йўқлигидан баъзи хоналарни (айниқса, бизни қизиқтирган) кўролмадик. Аҳволни кўриб, туман халқ таълими бўлими мудири Элбой ака Қўзиевнинг ўзи ҳам уялди. Қизиғи шундаки, мазкур мактабда меҳнат аҳлининг 156 нафар фарзандлари таълим-тарбия олади. Янги ўқув йилига тайёр деб атрофга жар солган мактаб директорининг амалга оширган ишларини кўриб, ёш авлодга муносабат шуми, дейишдан нарига ўтмайсан киши,

Тўғри, ҳозирги шароит ва вазиятдан келиб чиқадиган бўлсак, мактабларни таъмирлаш ўз-ўзидан бўлмайди. Бироқ, мактабларнинг жамоалари шундай оғир пайтда ички имкониятларидан ҳам оқилона фойдаланмаётганликларини қандай баҳолаш мумкин?!

Туман халқ таълими бўлими тадбирларида "таъмирланган мактабларни қабул қилиш учун комиссия тузилсин", дейилган. Аммо чамаси, ана шу комиссиянинг фаолияти бу ерда етарли даражада назорат қилинмаганга ўхшайди. Ёки ўзаро келишувчиликка йўл қўйилган. Ўйлаймизки, туман халқ таълими бўлими жамоаси танқиддан тўғри хулоса чиқариб, мактабларни янги ўқув мавсумига шай қилиш ишларини ташкил этишда аниқ чора-тадбирлар белгилайди.

Аҳрор САМАРИДДИНОВ, "Туркистон"нинг ўз мухбири.

ҲАЛОЛЛИК ВА ФИДОЙИЛИК— ФАОЛИЯТИМИЗНИНГ АСОСИЙ МЕЗОНИ БЎЛСИН

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бу шаҳри азимда Ўзбекистон қудрати, салоҳиятининг энг сара, танланган кучлари — етук ва бой тажрибага эга ташкилотчи раҳбарлар, илму фан ва маданиятимизнинг таниқли намояндалари, ҳар ишга қодир мутахассислар жамланган. **Тошкентликлар ҳақиқий фидойи ватанпарвар эканликларини доимо амалда исбот қилиб келганлар ва келмоқдалар. Кўпгина ибратли ишлар, ташаббуслар, янгиликлар одатда пойтахтдан бошланади.**

Шаҳарликларнинг заҳматкаш қўллари билан зилзила вайроналари ўрнида қайтадан қад ростлаган Тошкент афсоналардагидек ёшариб ва яшнаб, бутун кўрки, чиройи, муҳташамлиги билан чинакамига **Шарқ юлдузи ва Шарқ дарвозаси** бўлиб ном қозонди.

Сизларнинг заковатингиз туфайли саноатда ва бошқа муҳим соҳаларда илму фан тараққиётини белгилаб берувчи энг замонавий тармоқлар ва ишлаб чиқариш қувватлари яратилди. **Низо ва адоватларга чек қўйиш, халқларни яраштириш ва дўстлаштириш, тинчликни мустаҳкамлаш, ҳамкорликни ривожлантириш каби савобли ишларга бош-қош бўлгани туфайли «Тошкент руҳи» деган тушунча пайдо бўлди ва жаҳонга тарадли.** Бугун ҳам бу руҳ тирик, у тобора янги маъно ва мазмун билан бойиб бормоқда.

Ўзбекистон ҳукумати Тошкентнинг талаб ва эҳтиёжларига ҳамиша катта аҳамият бериб келган ва бундан кейин ҳам шундай бўлиб қолади. Биргина мисол: фақат 1994 йил бошидан бери аҳолини меъёр бўйича бериладиган маҳсулотлар билан узлуксиз таъминлаш, гўшт, ун, шакар, болалар озиқ-овқатлари, бошқа кундалик эҳтиёж моллари харид қилиш учун 1 миллиард 300 миллион сўм миқдорида маблағ ажратилди. Шаҳар жамоат транспорти эҳтиёжини қондириш мақсадида янги автобус, трамвай ва троллейбуслар, эҳтиёт қисмлар харид қилиш учун имконият даражасида валюта берилмоқда. Аҳоли учун уй-жой қуриш, шаҳар коммунал хўжалиги сарф-харажатларининг асосий қисми ҳам давлат хазинаси ҳисобидан қопланяпти.

Тошкент шаҳрига бундай катта имтиёз ва ҳуқуқлар берилган экан, пойтахтдаги ишларнинг аҳволи масаласида талабчанлик ҳам юксак бўлиши табиийдир. Биз шаҳар аҳли ва фаолларининг Ўзбекистон мустақиллигини мустаҳкамлаш, туб иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишдаги ҳалол меҳнатлари, саъй-ҳаракатлари, изланишларини эътироф этган ҳолда, ҳамма соҳаларда ҳам иш бугунги мураккаб ва **масъулиятли давр талаблари даражасида эмаслигини тан олмасдан иложимиз йўқ.**

Камчилик ва нуқсонларга ўзимиз холис баҳо бермасак, уларни бартараф этиш юзасидан шошилинч чоралар кўрмасак, кейинчалик «касалнинг иситмаси» ошкор этиб қўяди.

Тошкент саноати — мамлакатимиз иқтисодиётининг таянч устунларидан бири, деб айтсак, асло муболаға бўлмайди. Агар унинг фаолиятида камчилик юз берса, бу ҳолнинг оқибатлари бутун халқ хўжалигида сезилади, бошқа соҳаларни орқага тортади, муаммоларни кескинлаштиради. Шундай экан, пойтахт саноатининг барқарор ишлаши, маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмларини муттасил кўпайтириб бориш — энг долзарб вазифадир.

Тўғри, шаҳар саноатида бирмунча ижобий силжишлар бор. Бир қанча корхоналарда янги маҳсулот турлари ишлаб чиқариш йўлга қўйилди. Хитой, Ҳиндистон, Жанубий Корея, Америка Қўшма Штатлари, Италия, Олмония, Чехия, Болгария ва Туркия ишбилармонлари билан қўшма корхоналар барпо этилиб, уларнинг кўпчилиги ҳозир маҳсулот ишлаб чиқармоқда.

Лекин, бу — шаҳар саноатчиларининг ҳамма ишлари ҳам жойида экан, деганн эмас.

Ачинарли жойи шундаки, шаҳардаги деярли барча корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилнинг шу даврига нисбатан анча пасайди. Машинасозлик саноати комплекси корхоналарида энг асосий маҳсулотлар — **экскаватор ишлаб чиқариш 84,3 фоизга, автомобиль прицеплари ва ярим прицеплари 64,3 фоизга, компрессорлар 57,2 фоизга, пахта териш машиналари 58,3 фоизга, тракторлар эса 85,9 фоизга** тушиб қолди.

Албатта, биз тўғри тушунамиз, буларнинг асосий сабаби кўп ҳолларда — Ҳамдўстлик мамлакатларидан хомашё келтириш қийин бўлаётгани, хўжалик алоқаларининг узилиши деб айтиш мумкин. **Бу бор гап ва жуда жиддий муаммо бўлиб турибди.** Лекин бугунги кунда нуқул ана шу сабабларни рўкач қилаётган корхона раҳбарларини мен «баҳона изловчилар» деб атаган бўлардим. Ахир, ўзингиз ўйланг, Ҳамдўстлик мамлакатлари билан алоқалар узилганига уч-тўрт йилдан ошди. Нима, энди қўл қовуштириб ўтиравериш керакми? Кўриб турибсиз, Ҳамдўстлик мамлакатлари раҳбарлари билан бўлган олий даражадаги учрашувларда биз ҳар гал иқтисодий ҳамкорликни мустаҳкамлаш масаласини қўймоқдамиз, қўлимиздан келганича чорасини кўряпмиз. Афсуски, айрим давлат ва ташкилот раҳбарлари бу борада қуруқ ваъдалардан нарига ўтолмаяпти. Уларнинг тушунчаси, дунёқараши, иш услублари эски замонда қотиб қолган, деб айтсак адашмаймиз. Чунки уларнинг асосий иш услуби — боқимандалик. Гўё уларнинг ишини давлат бажариши, муаммоларини кимдир ҳал қилиб бериши керак. Бундай эскича фикрлайдиган раҳбарлар билмайдики, ҳақиқий тадбиркорлар аллақачон янгича услубда ишлашга ўтган. Боз устига, узоқни кўрадиган раҳбарлар ўз корхоналарига чет эл сармояси ва илғор технологиясини олиб келяпти ва иқтисодий самарага эришяпти.

Маъмурий-буйруқбозликни ақида этиб олган уқувсиз кишилар эса ҳали-ҳануз «олма пиш — оғзимга туш» деганларича, хомашё ва зарур қисмларни давлат олиб келиб беришини кутиб ўтирибди. Масалан, Тошкент трактор заводини олинг. Бундай раҳбарлар фақат ўзига зиён келтирса майли эди, лекин уларнинг бундай фаолияти оқибатида корхона банкротга йўлиқиб, жамоа аъзолари ишсиз қолиши мумкин.

Мен ана шундай ҳолатларни таҳлил қилиб, бир хулосага келаман: корхонаси, меҳнат жамоаси тақдирини ўйламайдиган катта-катта корхоналарнинг раҳбарлари республика ташқарисидан ҳар эҳтимолга қарши ўзига бошпана, бошқача айтганда, «эҳтиёт жой»ларни ҳозирлаб қўйганга ўхшайди. Иш талаб қилсанг, «кетишим мумкин» қабилидаги гапларни айтади. Қўлида ишлайдиган меҳнаткашларнинг тирикчилиги, уларнинг тақдири ҳақида эса ўйлаш йўқ.

Ўзбекистонни ўз ватаним деб ҳисобламайдиган, унинг қийинчиликларини шахсий қийинчилигим деб ҳис этмайдиган раҳбарлардан не наф? Лекин бу муаммо билан шаҳарда бирор киши шуғулланадими? Бу масалани кўндаланг қўядиган одам борми?

Бозор иқтисодиётининг қонун ва талаблари бир жиҳатдан қатъий ва аёвсиз бўлса-да, улар ҳаммани ўз қўлидан келадиган иш билан шуғулланишга, топширилган вазифа, одамлар тақдири учун масъулиятни теран ҳис этишга ўргатади. Боқимандалик кайфиятида бўлганлар бозор йўлидан четга чиқиб қолаверади.

Тошкент шаҳрида ҳозир 70 дан зиёд зарар кўриб ишлаётган корхона борлигини шаҳар ҳокимлиги билармикан? Хўш, агар билса, унда қандай чоралар кўриляпти? Бу борада қандай амалий таклифлар бор? Бу саволнинг жавоби ҳаммага маълум: муҳим ишда сезиларли ўзгаришлар бўлаётгани йўқ.

Ҳолбуки, уларнинг тақдирини ҳал этиш керак. Қачонгача бу корхоналар давлат елкасида юк бўлади? Яқинда «Банкрот тўғрисида» қонун қабул қилдиқ. Ўйлайманки, агар давлат шу корхоналарни тарқатиб юбориб, ишчиларга нафақа тўласа ҳам ҳозиргидан камроқ зарар кўрар эди.

Уларни хусусийлаштириш, керак бўлса, тадбиркорларга шахсий мулк қилиб бериш керак, деб ўйлайман. Ишонаманки, бу корхоналарни ўз эгасига топширсак, иқтисодий аҳволи яхшиланади, гуллаб-яшнаб кетади.

Минг афсуски, бугунги ўтиш давридан фойдаланиб, баъзи бир нафс балоси гирдобига тушган раҳбарлар ўз манфаатини кўзлаб, нопок йўлларга, ҳатто жиноят йўлига ўтиб кетаётган ҳолларни учратиш мумкин.

Кейинги вақтда айрим ташкилот раҳбарларининг порахўрлиги, молиявий хатолар ва талон-торожлик йўлига кириб қолгани фош бўляпти.

«Ўзбеккабель» бирлашмасининг раҳбарлари қандай қўпол хатоларга йўл қўйгани сизларга матбуотдан маълум. Бу бирлашмага ўтган йили 12 минг тонна қимматбаҳо маҳсулот — мана шу Ўзбекистон заминидан чиққан мис мақсадли йўналиш, шу жумладан, мамлакат эҳтиёжи — давлат буюртмасини бажариш учун ажратилган эди. Натижада эса унинг маълум қисми талон-торож қилинган. Бу ерда сўм-купон, рубль ва доллар ҳисобидаги миллионлаб пул маблағлари соврилиб кетди. Бунда бевосита айбдор бўлган, нафси ҳакалак отган кимсалар бугун қонун олдида жавоб бермоқда. Афсуски, Тошкентдаги бошқа завод ва ташкилотларда ҳам шунга ўхшаш воқеалар рўй берган.

Ишлаб чиқариш корхоналарини хусусийлаштириш ва акциядорлик жамиятларига айлантириш билангина бугунги иқтисодий инқироздан чиқиш қийин. Энг аввало, ишлаб чиқаришга тадбиркор, ақлли, ташаббускор, иш ва жамоа манфаатлари ҳақида жон куйдирадиган инсонлар етакчилик қилиши зарурлигини ҳаётнинг ўзи талаб этмоқда. Лекин, минг афсуски, ишлаб чиқариш соҳасидаги айрим раҳбарларнинг суяги эски замонда қотган, ишга муносабати ўзгармаяпти. «Бугунги вазиятдан фойдаланиб қолиш керак, эртага ким билади, нима бўлади», деб юрганлар ҳам кам эмас.

Хўш бундай кимсалардан ва, умуман, бундай аҳволдан қандай қутулиш мумкин? Менинг фикримча, қутулиш чораси битта — ишчан, ақлли, иродали, иймони бут, ривожланган мамлакатлар тажрибасини ўрганишга интилувчи, юрагида Ватан туйғуси кучли бўлган ёш кадрларга ишонмоқ ва ишни уларга топшириш керак.

Биз бугун фақат Тошкент шаҳри ҳақида фикр юритяпмиз. Лекин бу хил нохуш вазият мамлакатнинг бошқа шаҳар ва вилоятларида ҳам мавжуд. Нуқсонларнинг асосий сабаби — ўша жойларда ўтирган мансабдорларнинг ўз вазифасини бажармаслигида, деб тушунаман. Яна ўша оддий ҳақиқатни эслашга тўғри келади: ҳар қайси корхона, ташкилот, даҳа, туман, керак бўлса, шаҳар ва вилоятнинг эгаси бўлиши керак, жонкуяри бўлиши керак.

Минг афсуслар билан айтишимиз керакки, олижаноб ва улуғвор ниятлар, одамларнинг ғам-ташвишлари, муаммо ва юмушлари четда қолиб, вазифада ўтирган айрим мансабдорлар ўйинчига айланиб, бир-бирининг жойини олиш, амал талашиш билан овора бўлаётган ҳолатларни кўриш мумкин. Шу каби иркит ҳаракату интилишда юрган кимсалар бу беш кунлик дунёни, охиратни мутлақо ўйламайдилар. Уларга инсоф, меҳру оқибат тушунчалари мутлақо бегона.

Транспорт ва алоқа хизмати ёмонлиги пойтахт аҳолисининг ҳақли эътирозига сабаб бўляпти. Бу соҳа мутасаддилари хизмат кўрсатиш маданиятини яхшилаш ҳақида бош қотирмаяпти. Ҳамма билади: бугунги кунда юриб турган автобус, трамвай ва троллейбуслар сони анча камайиб қолган ва уларнинг аҳволи ачинарли. Лекин ижара усулида ишлаётган кўплаб автобус ҳайдовчилари назорат йўқлиги туфайли маршрутдан чиқиб кетиб, ўз чўнтакларини ўйлаб, истаган томонларига сафар қилишга одатланиб қолганини қандай изоҳлаш мумкин?

Биз шаҳар ва туман ҳокимлиги раҳбарларига соат 18 дан кейин, оддий фуқаролар сингари, шаҳар транспортида юришни маслаҳат берган бўлур эдик. Чунки улар хизмат машиналарининг пардали деразалари ортидаги ҳаётдан анча узилиб қолган кўринадилар.

Бугунги кунда шу соҳадаги кадрларнинг қўнимсизлиги туфайли корхоналарда 580 нафар автобус ҳайдовчиси, 160 нафар трамвай ҳайдовчиси, 200 нафарга яқин троллейбус ҳайдовчиси етишмайди.

Ана шундай сабаблар оқибатида шаҳар аҳолисининг бекатларда узоқ вақт қолиб кетиши, манзилига вақтида етиб боролмаслик ҳоллари рўй бермоқда.

Метро ишчиларининг фаолияти ҳам ўз ҳолига ташлаб қўйилган, ёрдам бериш, ижтимоий муҳофаза қилиш тадбирлари мутлақо раҳбарлар эътиборидан четда қолган.

Биз шаҳар транспортининг бир маромда ишлаши учун ҳамма чорани кўрямиз. Яқинда Чехиядан 50 та трамвай вагони, 100 та троллейбус, Туркиядан 500 та замонавий автобус келтирилиши кўзда тутилмоқда. Уларни пахтамиз эвазига сотиб оляпмиз.

Лекин шу соҳанинг мутасадди раҳбарлари ҳам жон куйдириши керакми-йўқми? Қачонгача шаҳар транспортидаги тартибсизликлар давом этади, хизмат савияси ниҳоятда ачинарли аҳволда қолади? Яна бир табиий савол: кўп жойларда корхона раҳбарлари енгил замонавий мошин — «иномарка» сотиб олиш билан банд. Шуларнинг ўрнига меҳнаткашларни, аҳолини олиб юрадиган автобуслар сотиб олишни уларга ким ман этган?

Эски шаҳар ҳудудида яшаётган аҳолининг нима айби бор— бунисини билмадим-у, лекин ободончилик масаласида, умуман, инсонга муносиб шароит яратиб беришда уларга ўгай кўз билан қаралаётгани аниқ. Эски шаҳар аҳли жуда қаноатли ва олижаноб халқ, газ ва канализация ўтказилганидан боши осмонга етиб юрибди. Лекин, азиз биродарлар, бизнинг улардан ҳали қарзимиз кўп. Модомики, транспорт масаласи хусусида гапирар эканмиз, келинг, бу ишнинг эски шаҳар қисмидаги аҳволи билан ҳам қизиқайлик.

Қарийб 700 минг киши истиқомат қилаётган эски шаҳар кўчаларини яна бир карра кўз ўнгимиздан ўтказайлик: ахир, бу кўчаларда автобус ёки троллейбус юрса — одам юролмайди, одам юрса—автобус ёки троллейбус юролмайди. Жазирама ёз иссиғида ёки қаҳратон қиш совуғида одам боласи жон сақлаб турадиган бирорта тузукроқ бекат ҳам йўқ. Менимча, шаҳар ҳокимлиги бу масалани жиддий ўрганиб, зудлик билан чора кўриши лозим.

Энди қурилиш масаласини олиб кўрайлик. Шаҳарда якка тартибда уй қуриш ниятида қарийб 12 минг талабнома берилган. Шундан атиги 4800 тагина талабнома қондирилган, холос, қолган 7200 талабнома шу кунга қадар эътибордан четда турибди.

Якка тартибдаги уй-жой қурувчилар учун кредит маблағлар ажратиш жуда муҳим масаладир. Шуниси ачинарлики, кредит сўраб берилган 14 минг талабномадан шу йилнинг ўтган 6 ойи мобайнида бор-йўғи 60 таси қондирилган, холос. Ана шу талабномаси қондирилганларга ҳам қарийб 3 миллион сўм ўрнига 1,5 миллион сўмгина ажратилганини қандай тушунмоқ керак?

Бизда ота-боболардан мерос ажойиб фазилат бор: маҳаллий миллат топганини, аввало, уй қуришга сарфлайди. Эртага ўғлимни уйлантирсам, қайга жойлайман деб ташвиш чекади.

Оғирлигини давлат зиммасига юкламай. Ўзим уй қуриб оламан деган ана шундай одамларга нега имтиёзли кредитлар бермаймиз? Нега уларни овораю сарсон қиламиз? Қаранг, 14 минг мурожаат бўлибдию, шундан 60 таси қондирилибди. Бу ўтакетган расмиятчилик, лоқайдлик эмасми?

Одамларга ғамхўрлик қилиш, 20—30 йилга, керак бўлса, 40 йилга кредит бериш лозим. Ўзи тўламаса, фарзандлари тўлайди.

Хуллас, шаҳарликларга кўпроқ имкон бериш, уларга уй-жой қуриш борасида ёрдам қилиш шаҳардаги раҳбарларнинг энг муҳим вазифаларидан бири бўлмоғи керак! **Ҳақли савол туғилади: шаҳарда бу масалалар билан шуғулланувчи раҳбарлар борми ўзи ёки йўқми? Бор бўлса, улар ҳозиргача нима иш билан шуғулланган?**

Тошкент шаҳар телефон алоқаси хизматида кейинги уч йил мобайнида ишнинг сифати ёмонлашаётгани аҳолининг норозилигига сабаб бўлаётир.

1994 йил июнь ойида Тошкент шаҳар алоқа тармоқларида ишламайдиган телефонлар 25 фоизни ташкил этди. Станцияларaро тармоқнинг 1820 йўналишидан 132 тасида умуман алоқа йўқ. Тармоқда материал-техник ҳолатнинг оғирлигини баҳона қилиб, ўз камчиликларига танқидий қарамаслик, ташаббуснинг йўқлиги ва лоқайдлик кайфияти ҳукм сурмоқда. Ҳатто бирор жойга қўнғироқ қилмоқчи бўлсанг, мақсадингга етишинг амримаҳол. Кабелларнинг сув ичида қолиши, аппаратларни вақтида профилактик таъмир қилиш раҳбарларнинг эътиборидан мутлақо четда қолган. Республика раҳбарияти талаб қилгандан кейин алоқа хизматидаги йўл қўйилган катта хатолар учун Тошкент шаҳар телефон алоқалари бирлашмаси бошлиғи П. Умаров, унинг ўринбосарлари, бир қанча телефон тармоқларининг бошлиқлари ишдан олинди. Савол туғилади: шаҳар ҳокимлигида **шу соҳа билан шуғулланувчи раҳбарлар нимага бунчалик масъулиятсизликка йўл қўйди? Ҳокимлик уларга ўз вақтида нега талаб қўймади? Нега уларнинг масъулиятни вақтида эслатилмади?**

Бир ҳолат кишини ажаблантиради: айрим раҳбарлар кимни ишдан олса, Президент номи билан олади. Ишга эса ўз номидан қўяди. Бозордаги битта паттачини ишдан бўшата олмайдиган ҳоким ҳокимми? Бунақа ҳоким нега керак? Фақат савлат тўкиб юриш учунми?

Тошкент шаҳар соғлиқни сақлаш тизимида 60 та стационар ва 156 та амбулатория-поликлиника мавжуд бўлиб, уларнинг 3 фоизи ҳанузгача марказий иситиш тармоғига уланмаган. Шаҳарда қарийб 52 фоиз тиббий «тез ёрдам» шифокорлари, участка терапевти, педиатор етишмайди. Натижада «тез ёрдам»ни соатлаб кутилади. Бунинг устига, уларнинг машинаси ишламайди, телефони ишламайди, турли-туман баҳоналари эса беҳисоб.

Профилактика ишларининг ёмонлиги туфайли, айниқса, ўткир ичак касаллиги билан оғриганларнинг 70 фоизини 14 ёшгача бўлган болалар ташкил этади. Шу кунгача шаҳарда маиший корхоналарнинг чиқинди ва ахлатларни ўз вақтида олиб кетиш масаласи ҳал қилинмаган. Ҳар куни шаҳар ҳудудида минг тоннадан ортиқ чиқинди тўпланиб қолаётганини шаҳар раҳбарлари кўрмайдими?

Тошкент даволаш муассасалари, дорихоналари ишидаги жиддий камчиликлар тўғрисида кўпдан-кўп шикоятлар тушмоқда. Шаҳар аҳолиси дорихоналарда ҳеч топа олмаётган дори-дармонларнинг бозордаги чайқовчилар қўлида ақлбовар қилмайдиган нархларда исталганча топилиши тоқат қилиб бўлмас ҳолдир.

Биз дори-дармон сотиш масаласида куни кеча махсус Фармон қабул қилдик. Ана шу Фармонни қатъият билан амалга ошириш зарур. Кимки кўча-кўйда ёки бозорда дори-дармон сотаётган бўлса, қонунга мувофиқ жиноий жавобгарликка тортилиши керак.

Ўзингиз ўйланг, қатта миқдордаги пулга дори сотиб олсангизу, кафолати бўлмаса, у даво бўлиш ўрнига соғликка зиён етказса, ҳатто одамнинг ўлимига сабаб бўлса! Бу нима деган гап, ахир?

Шу йил июль ойида бозорларда 135 шахс 150 турдаги 837 қути дори-дармонни ғайриқонуний сотаётгани аниқланди. Биргина Ринат Бахтиев деган кимсанинг уйидан 2 миллиард сўм-купонлик дори мусодара қилинди. **Ваҳоланки, 1994 йилнинг биринчи ярмида шаҳар дорихоналари эҳтиёжнинг 10 фоизи миқдорида дори-дармон билан таъминланди, холос.**

Бу ҳолат шуни кўрсатадики, шаҳарда соғлиқни сақлаш масаласи билан мутлақо шуғулланмай қўйилган. Акс ҳолда бозорда сотилаётган дори-дармон қаердан олинаётганини, олибсотарларни кимлар дори билан таъминлаётганини аниқлаш қийин эмас эди. Лекин бундай ишларни охиригача етказиш учун одам масъулиятли бўлиши керак.

Муҳтарам биродарлар, айтинглар, умуман, **хизмат соҳаларини назорат қилиб туриш, аҳоли талаб ва эҳтиёжларини ўрганиш, хизмат савиясини оширишни талаб қилиш кимнинг иши ўзи?** Бизда мансабдор, амалдорлар, шунга мутасадди шахслар етарли эмасми?

Вазирлар Маҳкамасидаги йиғилишда «Ҳой, барака топкурлар, саратон келди, кунлар иссиқ, одамларга сув берингларǃ» деган эдик, мана, барча жойда минерал сув ва бошқа чанқовбосди ичимликлар пайдо бўлиб қолди.

Ақлли одамга биргина ишора кифоя, деган ҳикмат бор. Наҳотки, мутасадди кишилар шуни ҳам тушуниб етмаса? Энди шаҳар транспорти ва бошқа хизмат соҳалари билан ҳам Президентнинг ўзи шуғулланиши керакми?

Ҳар ким ўз нонини ҳалол топса, ўз вазифасини тўғри бажарса, олам гулистон бўлмайдими, ахир?

Мен, одатда, масъулиятли лавозимга тайинланаётган одамдан: шу иш қўлингиздан келадими, билимингиз, тажрибангиз етадими? деб сўрайман. Кўпчиликнинг жавоби шундай бўлади: мен солдатман, қаёққа юборсангиз бораверaман, содиқман ва ҳоказо. Бу ерда битта «шарт» бор: агар катта лавозим таклиф қилинаётган бўлса.

Нега ҳеч ким ўзига баҳо бериб, имкониятини чамалаб кўрмайди? Йўқ, бу иш қўлимдан келмайди, деб очиқ айтмайди?

Аслида ҳар соҳанинг бевосита раҳбари, халқимиз тилида айтганда, ҳар соҳанинг ўз эгаси бор. Афсуски, улар кўпроқ **тантанали маросимларда кўриниш берадилар ва савлат тўкиб ўтирадилар, холос.** Топширилган иш учун жавоб бериш талаб этилганида эса, ҳеч кимни топиб бўлмайди. Ҳамма айбни бир-бирига ағдараверади. **Хуллас, муаммо кўп-у, ҳал қилувчи йўқ, раҳбар кўп-у, жавобгар йўқ.**

Кўпчилик хафа бўлмасин-у, айрим раҳбарларнинг ғалати хислатлари ҳақида гапирмоқчиман. Улар қўл остидаги одамларга етарли эътибор бермайди, ўзидан юқори амалдорлар олдида эса, саккиз букилиб салом беради. Ишни билмайди десангиз, ўз манфаати йўлида калласини шундай ишлатадики, ҳайрон қоласизǃ Ана шуларни кўриб, кадрларни танлаш ва жой-жойига қўйишда янглишиш нақадар мушкул оқибатларга олиб келиши мумкинлигига амин бўласиз. Тошкент шаҳрида иқтисодий ислоҳотларнинг боришига бир назар ташлайлик. Ҳозир шаҳарда 500 дан зиёд қўшма корхона рўйхатга олинган. Уларнинг кўпчилиги ҳали тўла ишга тушмаган. Бундай корхоналар, айниқса, Мирзо Улуғбек, Юнусобод ва Янгасарой туманларида жуда ҳам кўп.

Хўш, ички бозоримизни сифатли маҳсулот билан таъминлайдиган ва хорижга мол чиқариб, мамлакат валюта заҳирасини бойитиши лозим бўлган **бу қўшма корхоналар фаолияти билан бирoв қизиқяптими?**

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш ва хусусийлаштириш ҳам ниҳоятда суст амалга оширилмоқда. Ваҳоланки, шаҳарда зарар кўриб ишлаётган савдо, умумий овқатланиш, маданий-маиший хизмат шохобчалари, кичик ва ўртача саноат корхоналари жуда ҳам кўп. Уларни ўз эгаларига тезроқ топшириш керак.

Ишончим комилки, боя айтганимдек, **тадбиркор ва ишнинг кўзини биладиган одамлар бундай корхоналарни тезда гуллатиб-яшнатиб юборади. Ўз шаҳрини обод қилишга аҳд қилган ҳар бир ҳоким бозор иқтисодиётининг энг муҳим шарти — мулкчилик шаклларининг хилма-хиллигини, маҳсулот ишлаб чиқаришда ва хизмат соҳаларида ўзаро рақобатни вужудга келтиришга алоҳида аҳамият беради.**

Бозор муносабатлари маълум даражада ишсизликни келтириб чиқариши табиийдир, корхона ва ташкилотлар берган рўйхат бўйича **шу йилнинг биринчи чорагида 4 мингдан зиёд одам ишдан бўшаган. Лекин шу пайтнинг ўзида 14 минг 736 иш жойи бўш турган.** Иш жойлари асосан саноат, қурилиш, транспорт, алоқа хизмати каби соҳаларда мавжуд. Бу муҳим масалада корхона ва тегишли идораларнинг бошини қовуштирадиган раҳбар борми-йўқми, деган савол туғилади.

Муҳтарам дўстлар!

Биз одатда иқтисодий қудратни фақат ишлаб чиқариш қувватларида деб тушунамиз. Аммо жаҳонда бошқа тажрибалар ҳам бор. Оқилона йўлга қўйилган банк тизими, биржалар фаолияти ҳам ўз давлатларига жуда катта фойда келтирмоқда.

Кейинги пайтларда Тошкентда бир неча машҳур хорижий банкларнинг ваколатхоналари очилди. Шунга қарамай, биз банкларимиз фаолиятида кескин ўзгаришларни сезмаяпмиз. Очиғини айтганда, уларнинг молия бозоридаги «шогирдлик» даври анча чўзилиб кетмоқда.

Банкларимиз фақатгина мамлакатимиз ишлаб чиқариш кучларини ривожлантиришни таъминлабгина қолмасдан, хорижий мижозлар маблағи билан ўзаро манфаатли ҳамкорликни йўлга қўядиган пайт келди. Яқиндагина Алматида Ўзбекистон, Қирғизистон ва Қозоғистон раҳбарларининг аҳдлашуви асосида Марказий Осиё Ҳамкорлик ва тараққиёт банкининг таъсис этилиши бунга янги имкониятлар очиб беришига аминмиз. Қардош дўстларимиз билан алоқаларни ривожлантириш ва кенгайтиришнинг аҳамияти катта. Тошкент шаҳрида бу борада хайрли ишлар қилинаётганини айтишимиз керак. Тошкент шаҳри, Тошкент вилояти ва Жанубий Қозоғистон вилояти ўртасида тузилган шартнома бунинг ҳуқуқий асосларини яратади. Шу билан бирга, ҳамкорлик кўлами ҳозирча Тошкентдек шаҳри азим имкониятлари даражасида дея олмаймиз.

Агар ўзаро талаб ва эҳтиёжлар батафсил ўрганиб чиқилса, ҳамкорлик йўлидаги бюрократик тўсиқлар олиб ташланса, ҳозир ярим қувват билан ишлаётган шаҳар корхоналари имкониятини анча ошириш, Тошкент бозорларидаги деҳқончилик маҳсулотлари нархларини анча арзонлаштириш мумкин бўлур эди.

Бизнинг асосий вазифамиз — халқнинг турмуш даражасини кўтариш учун иқтисодий ислоҳотларни амалга оширишни жадаллаштириш ва ички бозорни маҳсулот билан тўлдиришда тадбиркорларга кенг йўл очиб беришдан иборатдир.

Шу ўринда яна бир карра раҳбарлик масъулияти ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Чунки бугун ислоҳотнинг қай даражада амалга ошиши раҳбарларнинг дунёқарашига, ҳалол ва пок, тадбиркор ва ташаббускор бўлишига боғлиқдир.

Раҳбарлик — лавозим, мансаб эмас, аввало, одамларга хизмат қилиш масъулияти эканини барча тўғри тушуниб олмоғи зарур. Раҳбар дегани ҳаммадан кўпроқ ишлаб, фуқаролар саодати ва юрти равнақи учун елиб-югурадиган фидойи инсон бўлиши керак.

Халқ ҳамиша ўз дастурхонига, туриш-турмушига қараб раҳбарларнинг ишига баҳо беради. Халқимиз сабр-тоқатли, чидамли халқ. Уни ўз ҳолига ташлаб қўйиш — ўта масъулиятсизлик, ноинсофликдир. Ўзининг хатти-ҳаракати билан ҳукумат шаънига доғ туширадиган раҳбарлар орамизда бўлмаслиги керак.

Ҳаёт тажрибаси шуни кўрсатадики, бирор масалада халққа мурожаат қилинса, «Эй халойиқ, мана шундай масала, тўсиқ бор, шуни ечишга ёрдам беринглар» дейилса, халқ доимо «лаббай!» деб жавоб беради. Халқ — катта куч. Ҳамма гап шу кучдан оқилона фойдаланиш, одамларни савобли, ижобий ишларга жалб қила билишда. Агар мансабдор, раҳбарлик лавозимида ўтирганлар ташаббус кўрсатиб, жонкуярлик қилиб, курашга аввало ўзи бел боғласа, қолаверса, халққа мурожаат қилса, ҳар доим халқимиз ёрдамга чиқади.

Жамиятда адолат тамойилларини тиклаш борасидаги ишларимизни, жиноятчиликка, порахўрликка, таъмагирликка, зўравонликка қарши муросасиз чора кўраётганимизни халқимиз қўллаб-қувватлаётир. Акмал Икромов туманидаги «Пахтакор» маҳалласи оқсоқолларининг мактубида шаҳар ҳаёти ўз ҳолига ташлаб қўйилгани ачиниш билан баён қилинади. Улар бозорлардаги, кўчалардаги аҳволдан бениҳоя ранжиб, шаҳарда мустаҳкам тартиб-интизом ўрнатишни сўрайдилар. Ана шундай камчиликларни бартараф этиш фурсати етди, деб ўйлайман.

Инсон самарали ишлаши учун энг аввало хотиржам яшаши керак. Шаҳар осойишталигини таъминлаш мақсадида бирмунча ишлар қилинмоқда. Тошкентликларнинг ўзлари пойтахтда жамоат тартиби сақлаб турилганини, шаҳар тинч ва осойишта бўлиб қолганини эътироф этмоқдалар. Тошкент милицияси жиноятчиликни сезиларли даражада пасайтиришга, унинг оғир турларини анча камайтиришга муваффақ бўлди.

Мен кечқурун ишдан қайтар эканман, кўча-кўйларда бола-чақасини етаклаб, бемалол сайр этиб юрган одамларни, айниқса аёлларни кўриб қувонаман.

Шу билан бирга, бу масалада сал бўлса-да хотиржамликка берилиш жуда хавфлидир. Ҳали ҳам шаҳарда давлат ва фуқаролар мулкини ўғирлаш, жиноятчиликнинг баъзи бошқа турлари содир бўлиб турибди.

Маъмурий, ҳуқуқ-тартибот органлари шаҳар ҳокимлиги билан биргаликда яна ҳам қаттиқроқ ишлаши шарт. Шаҳарда жиноятнинг олдини олиш борасида янада кўпроқ иш қилинмоғи, **коррупция, порахўрлик ва рэкетга нисбатан бешафқат кураш олиб борилмоғи лозим.** Бу борада Тошкент шаҳри бутун мамлакатга намуна бўлиши керак, деб ўйлайман.

Тошкентда 2 миллион 200 мингдан зиёд одам яшайди. Келди-кетди ҳам ниҳоятда кўп. Ўзбеклarда: шаҳар бедарвоза эмас, деган гап бор. Шундай экан, Тошкентнинг дарвозаси бўлиши керак. Шаҳарнинг эгаси бўлиши даркор. Шимолдан, турли ёқлардан келаётган ҳар хил дайди ва муттаҳамларни ушлаб, келган жойига қайтариб юбориш керак.

Тошкентда жиноят оламининг машҳур намояндалари — «авторитет»лар кўп эди. Уларнинг аксарияти тугатилди. Баъзилари ҳозир тижорат йўлига ўтган. Лекин ёш, ҳаётни тушуниб етмаган, халқ тили билан айтганда, «ўпкаси йўқ» зўравонлар пайдо бўлаётгани аҳолини ташвишлантирмоқда. Ана шу жиноятчилар билиб қўйсин, уларга қарши шафқатсиз кураш тўхтамайди. Ҳар қандай зўравоннинг тановини тортиб қўйиш қўлимиздан келади.

Ўз-ўзини бошқаришнинг халқимиз анъаналари ва қадриятларига жуда хос бўлган усули — маҳаллалар тизими сўнгги йилларда жуда катта нуфузга эга бўлиб бормоқда. Улар амалда ўз ҳуқуқларидаги барча ишлар учун масъулдирлар. Зеро, маҳалланинг қўлидан келмайдиган иш йўқ.

Мен яна бир бор маҳаллалар фаолиятига аҳамият беришга, уларнинг даражасини кўтаришга даъват қиламан. Зеро, барчамиз маҳаллада ўсганмиз. Унинг нуфузини кўтариш, билингки, нафақат иқтисодий, нафақат ижтимоий, балки бу — сиёсий, тарбиявий, улкан маънавий масаладир. Биз маҳаллаларга шу нуқтаи назардан қарашимиз лозим. Маҳалланинг ҳар қандай масалани ечишга қурби етади. Нега деганда, энг адолатли муҳит, энг адолатли ижтимоий шароит, вазият фақат маҳаллада бўлиши мумкин. Ҳеч бир корхона, ҳеч бир давлат идораси ёки жамоат ташкилоти бу борада маҳалла билан тенглаша олмайди. У ерда ҳаёт тажрибаси катта, заминга яқин, кўпни кўрган, барча ишни жой-жойига қўя оладиган фидойи одамлар яшайди ва ишлайди. Энг зўравон, манаман деган одам ҳам маҳалла аҳли олдида ювош бўлиб қолади. Нега деганда, ҳамма — у қандай одам бўлмасин, қайси лавозимда ўтирмасин, маҳалла аҳлига бўйсунишга мажбур. Шунинг учун такрор айтаман, айрим «бели бақувватлар» ҳам, кутириб кетаётган баъзи кимсалар ҳам маҳаллага қулоқ солади. Қулоқ солмай ҳам кўрсин-чи! Шундай экан, барча масалада маҳаллаларга суянган ҳолда ишлашимиз, келажагимизни улар ёрдамида қуришимиз лозим.

Ўзбекистон ҳукумати маҳаллаларга катта эътибор билан қараяпти. Тошкент маҳаллаларида, айниқса, эски шаҳар қисмида амалга оширилган ишлар бунга гувоҳлик бериб турибди. Биз амалда барча маҳаллаларни ичимлик сув ва табиий газ билан таъминлаб бўлдик. «Маҳалла» жамғармасининг ташкил этилиши, пойтахтимизда ишлаб чиқилган махсус «Маҳалла» дастури шаҳардаги кўпгина муаммоларни изчил ҳал этишга кўмаклашмоқда. Фурсатдан фойдаланиб, маҳалла аҳлига, фаолларига ўз миннатдорлигимни ва ҳурмат-эҳтиромимни билдирмоқчиман.

Азиз ҳамшаҳарлар!

Тошкент— Ўзбекистоннинг кўркидир. Уни жаҳоннинг энг гўзал шаҳарларидан бирига айлантириш сиз билан бизнинг муқаддас ва шоншараф ишимиздир.

Мувақкат иқтисодий қийинчиликларга қарамасдан, Тошкентимиз — жонажон пойтахтимизнинг муаммо-юмушларини ҳал қилишда, мушкулини енгиллаштиришда ҳеч ким меҳнатини аямайди деб ишонаман.

Хабарингиз бор, яқинда давлатимиз пойтахтини келажакда янада ривожлантириш вазифалари тўғрисида маслаҳатлашиб олган эдик. Ҳозир ишлаб чиқилаётган бош режага кўра, аҳоли учун ҳамма қулайликлар яратилган кўпдан-кўп турар жой бинолари ва бошқа ноёб иншоотлар қурилади, янги боғ ва хиёбонлар, кўча ва йўллар барпо этилади. Тошкентда жамоат транспорти, айниқса, унинг атроф-муҳитга зарар келтирмайдиган турларини жадал ривожлантириш чора-тадбирлари ҳам кўзда тутилган. Умуман, қуриладиган ва қилинадиган ишлар кўлами катта.

Мен дунёнинг кўп жойларида, Осиё, Европа, Америка қитъаси мамлакатларида бўлдим. Лекин қаерга бормай, Тошкентга, Ўзбекистонимизга тезроқ қайтсам деяман. Ўйлайманки, бу ҳол жонажон шаҳримизга муҳаббат ҳеч бирингизга бегона эмас.

Тошкент аҳли азалдан меҳнаткаш, бир сўзли, оқибатли, бағри кенг, юрт ва миллат учун бутун борлиғи билан хизмат қилишга қаттиқ бел боғлаган фидокор инсонлардир.

Ишончим комилки, улар йўл қўйилган хато-камчиликларни биргаликда, аҳиллик ва ҳамжиҳатликда бартараф этадилар.

Ана шу улуғ мақсад йўлида сизларга, бутун шаҳар аҳлига сиҳат-саломатлик, омонлик ва бахт-саодат тилайман.

Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак !

Ислом КАРИМОВ

Ҳозирги ёшлар

МУСТАҚИЛЛИКНИНГ УЧ ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

ТОШКЕНТ ВИЛОЯТИ

ҚАРС ИККИ ҚЎЛДАН...

Мирзамурод ИКРОМОВ,
Тошкент вилояти ҳокими

ХАЛҚИМИЗДА қадим-қадимдан кексалар иззат-ҳурмат қилинган, ёшларга зўр эътибор билан қаралган. Зеро, бунингсиз ёрқин келажакни яратиб бўлмайди. Шу нуқтаи-назардан Президентимизнинг ёшларга доир бугунги сиёсати ниҳоятда узоқни кўзлаб доно белгиланган ҳаракат йўналишидир. Бугун ўз мустақиллигининг уч йиллигини нишонлаш арафасида турган Ўзбекистондаги ўзгаришлар, ислоҳотлар, эришилган натижалар тўғрисида икки оғиз тўхталиб ўтмоқчиман.

Мен республикамиздаги тинчлик, осойишталикни энг катта бойлигимиз, деб баҳолайман. Бунинг заминини халқ тўғрисидаги чинакам ғамхўрлик, эътибор ташкил этади. Республикамиз Президенти мустақилликка эришилган дастлабки кунданоқ аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, бозор иқтисодиётига босқичма-босқич ўтиш, умуман барча масалаларни халққа иложи борича қийинчилик туғдирмасдан амалга оширишга ҳаракат қилмоқдаки, буни на фақат республика фуқаролари, хорижий давлатлар ҳам юқори баҳоламоқда.

Тошкент вилоятида ҳам ислоҳотларни амалга ошириш борасида катта ишлар қилинаётганлигини айтиб ўтишим керак. И. Каримовнинг халқ депутатлари вилоят Кенгашдаги нутқидан кейин кўрсатиб ўтилган камчилик ва нуқсонларни бартараф этиш, ислоҳотларни чуқурлаштириш юзасидан аниқ вазифалар белгилаб олинди. Айниқса, саноатни қишлоққа олиб кириш, қўшимча ишчи жойлари яратиш бўйича ўзгаришлар бўлди. Агар 1993 йил давомида 3,5 минг ишчи ўрни яратилган бўлса, 1994 йилнинг ўтган давридаёқ, салкам 5 минг аҳоли қўшимча ишларга жалб этилди. Ҳозирги кунда туман ва шаҳарларимизда 20 дан ортиқ қўшма корхона ишлаб турибди. Ижтимоий соҳа ривожланмоқда.

Энг муҳими вилоят ҳокимлиги жойларда тартиб-интизомни мустаҳкамлаш, назоратни кучайтириш, ободончилик, тозаликни таъминлаш, аҳоли ўртасида ишлашга алоҳида эътибор бермоқда. Юқорида таъкидлаб ўтган ишларини амалга оширишда сўзсиз ёшларимизнинг катта ҳиссаси бор. Улар халқ хўжалигининг барча тармоқларида меҳнат қилиб, ўзларини кўрсатмоқдалар, кўпчиликка ибрат бўлишмоқда. Буни барчамиз юксак қадрлаймиз.

Биз шундай масъулиятли даврда яшаяпмизки, бу шароит биздан ҳар куни, ҳар дақиқада ниҳоятда масъулият, талабчанлик ва фидойилик билан меҳнат қилишни талаб қилмоқда. Бошланган ишларимизни охирига етказишда, ислоҳотларни амалга оширишда ёшларнинг имкониятларидан кенгроқ ва тўлиқроқ фойдаланишимиз керак. Лекин ҳамма жойда ҳам бу масалага тўлиқ эътибор бериляпти, деб бўлмайди. Чирчиқ, Оҳангарон шаҳарлари, Бўстонлиқ, Қибрай, Ўртачирчиқ туманлари ҳокимликлари ёшларни тўғри йўлга солиш, уларнинг кучидан самарали фойдаланишда эътиборга лойиқ ишлар қилмоқдалар.

Бироқ, ёшларга, уларнинг ташкилотларига эътибор ҳамма жойда ҳам бир хил эмас. Масалан, Олмалиқ шаҳрида 1991 йилда 87 та ЁИ бошланғич ташкилот ишлаган бўлса, бугунга келиб нафақат бошланғич ташкилотлар, балки Ёшлар Иттифоқи шаҳар қўмитаси ҳам деярли йўқ даражада. Шаҳар ҳокимлиги Ёшлар Иттифоқи қўмитасининг фаолият кўрсатиши учун кўмак бериш, қўллаб-қувватлаш ўрнига Ёшлар Иттифоқи тасарруфидаги бинони "тортиб" олиш тўғрисида қарор қабул қилган. Вилоят ҳокимлигининг аралашувидан кейин шаҳар ҳокимининг бу қарори бекор қилинди. Лекин масала ҳалигача ҳам охирига етказиб, ижобий ҳал этилгани йўқ.

Биздаги энг катта иллат шундаки, берилган топшириқ, кўрсатма кўп ҳолларда охирига етказилмайди. Бугун ёшларни қўллаб-қувватламаган, кўмаклашмаган, уларни ислоҳотларга бошламаган шаҳар, туман, корхона, ташкилот, хўжаликда мақсадга эришиб бўлмайди. Ахир меҳнат қилаётган аҳолининг тенг ярмини ёшлар ташкил этади-ку! Ёшлар – келажагимиз, ворисларимиз.

"Бугунги қийинчиликларни енгишга жонини тиккан, иродаси мустаҳкам ёш авлодга таянамиз, уларга ҳаётда ҳар томонлама йўл очиб беришга тайёрмиз. Шундай одамлар билангина мақсадга етамиз". Президентимизнинг бу сўзлари биз учун дастур бўлиши керак. Айни вақтда ёшларнинг ўзидан, уларнинг ташкилотларидан, етакчиларидан ҳам ташаббус кўрсатиб меҳнат қилишни, эл иши учун фидойи бўлишни талаб қиламиз. Нега мен буларни алоҳида таъкидлаяпман. Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитасининг пленумида ёшларимиз олдига бир қатор масалаларни, фикр-мулоҳазаларни ташлаган эдим. Тўғри, ана шундан кейин Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси ҳокимлик, халқ таълими бошқармаси, "ватанпарвар" ва Соғлом авлод учун жамғармаси билан дастлаб шаҳар, туманларда, сўнгра Чирчиқ шаҳрида ўсмирларнинг "Аскар-94" ҳарбий спорт мусобақасини ўтказди. Тадбир ниҳоятда юқори савияда ўтди. Аммо бошқа масалалар юзасидан шу пайтгача бирон бир амалий иш ёки таклифни кўрмадик.

Ёшлар ўртасида жиноятчиликка қарши курашни олиб кўрайлик. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойида ҳам бу масала ўткир қилиб қўйилди. Тўғри, 1994 йилда 1993 йилга нисбатан Тошкент вилоятида ўсмирлар томонидан содир этилаётган жиноятлар сони камайди. Лекин бу деган сўз ишлар жойида дегани эмас-ку! Ўтган йили ҳисобга олинган ўсмирларнинг 18 нафари гиёҳвандлик, 26 таси таксомания, 941 таси жамоат тартибини бузганлиги ва 239 таси ҳеч қаерда ўқимай, ишламай юрганлиги учун рўйхатга олинган.

Хўш, нега булар Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитасини ташвишга солмаяпти? Улар бунинг олдини олиш юзасидан жойлардаги ҳокимликлар, балоғатга етмаганлар билан ишлаш комиссиялари билан ҳамкорликда ишламаяптилар. Ёшлар Иттифоқи қўмиталари халқ таълими, давлат ва жамоат ташкилотлари билан алоқани узвий йўлга қўйишлари керак.

Ёшларимизнинг ва Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг имконияти катта эканлигини қайта-қайта айтаяпмиз. Бугун биз саноатни қишлоққа олиб кириш, иш жойларини яратиш устида қаттиқ ишлаяпмиз. Ёшлар Иттифоқи ташкилотлари ҳам бу масалага ўзининг ҳиссасини қўшиши, таклифларини киритиши зарур. Ваҳоланки, бугунги кунда қишлоқ жойларидаги ишсизларнинг 60-70 фоизини ёшлар ташкил этади.

Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси эътиборига механизатор кадрлар тайёрлашни оталиққа олиш масаласини қўйган эдик. Бу борада ҳам ҳали бирор бир аниқ таклиф ва иш кўринганича йўқ. Бир нарсани яхши билиб олиш лозимки, ҳозир қишлоқ хўжалигида меҳнат қилаётган механизаторларнинг 70-80 фоизини 50 ёшдан ошган кишилар ташкил этади. Йилдан-йилга механизатор кадрларга бўлган эҳтиёж ортиб бораяпти. Шундай экан, Ёшлар Иттифоқи ташкилотлари бу муҳим ишни оталиққа олсалар, унга бош-қош бўлсалар яхши бўлмасмиди?!

Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси ва унинг жойлардаги ташкилотлари йигит-қизлар ўртасида тадбиркорликни ривожлантириш, қишлоқда ҳунармандчилик ва бошқа миллий анъаналарни давом эттириш, ёшларни деҳқон (фермер) хўжаликларига жалб этиш, кичик корхоналар барпо этиш ишларига амалий ёрдам беришда ташаббускор бўлишлари зарур. Шунингдек, мактабларда, ўқув юртларида ёшлар билан ишлашни кучайтириш; ободончилик, тозалик гуруҳларини тузишга етакчилик қилиш; тарбиявий ишларга кўмаклашиш, жойларда бошланғич ташкилотлар фаолиятини ривожлантиришга эришиш муҳимдир.

Ёшлар Иттифоқи вилоят қўмитаси жамоат ташкилотлари – маҳалла қўмиталари, фахрийлар кенгашлари, жамоат ташкилотлари билан алоқаларни кенгайтиришлари, умумий ишга ўз ҳиссаларини қўшишлари зарур. Айниқса, улар ёш оилаларни мустаҳкамлашга, уларни тўғри йўлга солишга, турли сабаблар билан оилаларнинг бузилишига чек қўйишга ўз ҳиссаларини қўшишлари керак. Ахир қадим-қадимдан мусулмон оилаларида сабр-қаноат, тартиб-интизом, саранжом-саришталик энг буюк неъмат ҳисобланиб келинган. Ана шу анъанани давом эттириш – Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг энг муҳим ишларидан бири.

Ҳеч қайси давлат, ҳеч қайси жамият ўз-ўзидан ривож топмаган, тараққиётга эришмаган. Фаровонликнинг ягона калити бор. Бу – меҳнат, фидойилик, юртпарварлик, ватанпарварлик, юксак эътиқод. Мустақиллик йўлидаги оғир кунларнинг бир қисмини бошимиздан ўтказдик. Ҳали олдимизда муаммолар юзага келиши табиий. Бу – тарихий жараён. Лекин уларни енгиш учун чинаккам инсон бўлиш керак, қалбда Ватан туйғуси жўш уриб туриши керак!

... ОБРЎСИНИ БИЗ ОШИРИШИМИЗ КЕРАК

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойидан сўнг мамлакатимиз вилоятларида ЁИ қўмиталарининг кенгайтирилган пленумлари ўтказилди. Бугунги муаммолар, қийинчиликларни бартараф этишнинг йўллари ва ҳоказо масалалар юзасидан мунозаралар, мазмунли давра суҳбатлари ўтди. Асосий мақсад – ёшларнинг руҳини кўтариш, уларни аждодларимизга муносиб ворислар қилиб тарбиялаш, буюк давлатимизнинг мард ўғлонларини соғ-саломат, миллий ғурурли, Ватанга муҳаббат уйғотиб ўстирмоқдур. Хўш, бу борада ёшларнинг етакчилари нима дейди, уларнинг фикри қандай, режалари-чи?

Алишер ХОЛМАТОВ, ЁИ қўмитасининг Қибрай туман биринчи котиби:

– Ҳозир энг нозик давр, ёшларни йўлга солиб олиш пайти. Бекорчиларни иш билан таъминлаш, спортга жалб этиш, энг муҳими ЁИнинг обрўсини ошириш лозим. Келажак ҳаётнинг пойдеворини мустаҳкамлаш учун ёшлар шижоаткор бўлиши, ишлаб чарчамаслиги керак. Жиноятчиликка қарши кураш штаблари тузилса яна ҳам яхши. Ёшларимизда миллий тарбия, Ватанга муҳаббат ҳиссини кучайтириш даркор.

Туманимизда ёшлар ташаббуси билан кўпгина ибратли ишлар амалга ошириляпти. Ёш ижодкорларнинг кўрик-танлови ҳам бўлиб ўтди. Менинг бирдан-бир тилагим маънавий қашшоқликка қарши курашиш. Қачонки болаларда шафқатсизлик туйғуси кучли экан, тараққиёт оқсайверади, аксинча, аждодларимиз меросини ўргансак, ёш оилалардаги "дока рўмол" қуримасдан ажралиш ҳолларини йўқотсак нур устига аъло нур бўлур эди.

Фарҳод ИБРОҲИМОВ, ЁИ Чиноз туман қўмитасининг биринчи котиби:

– Ёшларнинг олдига муҳим бир вазифа қўйилди, яъни улар ана шу мустақил Ватанимизнинг келажак пойдеворини бунёд қилишлари шарт. Ҳар қандай қийинчиликка бардош бериб, иложи борича ўз кучи билан ҳаракат қилмоғи даркор. Чунки боқибеғамлик, бировдан ёрдам кутиб, олма пиш – оғзимга туш, қабилидаги лоқайдликнинг вақти ўтди, қалбдаги орзу-умидлар япроқ ёзадиган чоғлар келди. Айримлар ҳокимият ёрдам бермади, фалончи қўл тутмади, дея гина-кудурат қилиб туради, бунинг ҳам ниҳоятда фойдасиз майда гап-сўз эканлиги аён, фақатгина виждонан ҳалол ва иштиёқ билан меҳнат қилишлари керак.

Суҳбатни Т. ЁРҚУЛОВ олиб борди.

ИМКОНИЯТЛАРИМИЗДАН КЕНГРОҚ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқининг XXVI қурултойида кўпдан-кўп ёшлар таклифи билан Президентимиз И. Каримовнинг "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак" деган доно сўзлари Ёшлар Иттифоқи шиори деб қабул қилинди. Қаерда ва ким бўлиб ишлашимиздан қатъий назар шу шиорга амал қилишимиз ҳам қарз, ҳам фарз. Республикамиз Президенти И. Каримовнинг анжуман қатнашчилари номига йўллаган табрик хати ҳеч бир давлатда ёшлар Ўзбекистондаги каби алоҳида меҳр ва эътиборга эга эмаслигини яна бир бор намойиш қилди.

Қурултойда қабул қилинган Устав, Ҳаракат дастури, назорат комиссияларининг Низомида собиқ комсомолнинг яхши анъаналари, Иттифоқ ички интизомини мустаҳкамлайдиган, фаолиятимиз учун сув билан ҳаводек зарур бўлган масалалар ўз ўрнини топган. Бизнинг мафкурамиз ёшларда ўз юртидан фахрланиш туйғуларини шакллантириши, уларда миллий ифтихор, ғурур, ватанпарварлик туйғуларини жўш урдириши керак. Бу айниқса ёшлар билан ишлайдиган Ёшлар Иттифоқи ташкилотлари учун муҳимдир. Ташкилотимизнинг катта қисмини талаба ва ўқувчилар ташкил этади. Бу биздан талабалар, ўрта махсус, ҳунар-техника билим юртлари, мактаб ўқувчилари билан кўпроқ қизиқиб, улар орасида тарбиявий ишларни кучайтиришни, у ердаги Ёшлар Иттифоқи ташкилотларининг фаолиятини тубдан яхшилашни тақазо этади. Ўқувчилар билан иш олиб боришда суянадиган ташкилотимиз, бизга бўлажак аъзоларимизни тарбиялаб берадиган болалар ва ўсмирлар ташкилотидир.

Қурултойда қабул қилинган ажойиб қарорлардан бири болалар ва ўсмирлар уюшмаси ташкилотининг Ёшлар Иттифоқи таркибига қайта киритилганлигидир. Бугунги кунда Ангрен, Чирчиқ шаҳар, Ўртачирчиқ, Паркент, Бўстонлиқ туман қўмиталари халқ таълими бўлимлари билан биргаликда узилган алоқаларни тиклаб, болалар ва ўсмирлар ташкилотларининг ишларини ривожлантирмоқда. Вилоятимизнинг қолган туман, шаҳар қўмиталари ҳам бу борада ишларни жонлантирсалар олдимизга қўйилган вазифалардан бирини бажарган бўлар эдик. Илгаридан яхши одат бўлиб келган кексалардан ҳол-аҳвол сўрайдиган гуруҳлар, қоғоз, темир-терсак йиғувчилар отрядлари ва бошқа эзгу ишларни тикласак, болалар ва ўсмирлар қалбида эзгулик, ҳалоллик, меҳнат қилишга интилиш туйғуларини ўстиришга, уларнинг юртимизга бўлган меҳр-муҳаббатини оширишга эришган бўлардик.

Республикамиз мустақилликка эришгандан сўнг ўзимизнинг мудофаа кучларимизга эга бўлдик. Йигитларимиз ўз заминимизда ҳарбий хизматни ўташяпти. Ёшларимизни армия сафига пухта тайёрлаш мақсадида вилоят халқ таълим бошқармаси билан биргаликда "Аскар-94" ҳарбий спорт мусобақасининг шартларини тузиб, шунинг атрофида спорт қўмитаси, мудофаа бошқармаларини йиғиб, қўшма қарор қабул қилдик. Бу тадбиримизнинг юқори савияда ўтишига вилоят ҳокимлиги, "Соғлом авлод учун" жамғармасининг вилоят бўлими ва Чирчиқ шаҳар ҳокимлиги маблағ билан таъминлаб, яқиндан ёрдам берди. Шундай керакли тадбирлар орқали ўсмирларимизни ҳарбий бўлинмалари билан таништириш, хизматга чақирилган йигитлар билан учрашувлар, тантанали равишда кузатув кечалари ўтказишни анъанага айлантиришимиз керак.

Маданияти юксак мамлакатнинг келажаги ҳам порлоқдир. Халқимиз минг йиллардан бери ривожланиб келаётган қўҳна маданиятига эга. Лекин, минг афсусларким, биз бир неча ўн йилликлар мобайнида маданиятимиздан узроқлашиб кетдик. Эндиликда истиқлол шарофати ила миллий маданиятимизни, унутилган анъаналаримизни тиклаш имконияти келди. Унутилган қадриятларимизни тиклашда биз ҳам ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак. "Камолот", "Қизиқчи", "Ҳажвиячилар" кўрикларини ўтказишда биз ҳам маданият бошқармаси, ҳокимият билан елкама-елка бўлдик. Бироқ бу борада ҳам ҳали кўп ишларни амалга оширишимиз керак.

Республикамиз раҳбарияти кейинги йилларда авлодимизни, наслимизни соғломлаштириш борасида хайрли ишларни олиб боряпти. Республикамизнинг биринчи ордени "Соғлом авлод учун" деб бежиз аталгани йўқ. Ёш йигит-қизларимиз ичида тушунтириш ишларини олиб бориш, уларнинг соғлигини, оиласининг мустаҳкамлигини таъминлаш ҳам зиммамизга юксак масъулият юклайди. Ёш оилаларни мустаҳкамлашга, уларни тўғри йўлга солишга, ажралишлар, турли сабаблар билан оилаларнинг бузилишига чек қўйишга ўз ҳиссамизни қўшишимиз керак.

Наима ЖАББОРОВА,

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Тошкент вилояти қўмитасининг биринчи котиби.

Истиқлол қалдирғочлари

"МУНОЖОТ"НИНГ КЕЛАЖАГИ БОР

- **АЁЛНИНГ ТОПГАНИЯМ ҲАРНА**
- **"ЎЗИМИЗ ТАЙЁРЛАБ, ЎЗИМИЗ СОТАМИЗ"**
- **МАВЛУДА ОПАНИНГ НИЯТЛАРИ КЎП**

Қўшни қизалоқнинг эгнидаги жемпер Арофатнинг ҳавасини қўзғади. "Жудаям пишиқ, чиройли тўқилган экан, рангиям ажойиб хаёлидан ўтказди. Қаердан олишган экан, мен ҳам қизимга олиб берардим-а". Шу пайт худди унинг кўнглидан кечган гапларни билгандай Лобар қизини чақириб қолди. Арофат қўшниси билан ҳол-аҳвол сўрашибоқ:

– Азизанинг кофтаси мунча чиройли, қаердан олдингиз? – деди.

– Айланай, Арофатхон, ахир бунақа нарсаларни ўзимизнинг "Лимончилик" жамоамизда очилган кичик корхонада тўқиб, дўконларимизда сотишяпти-ку.

Уй бекаси... Унинг эрта тонгдан бошланиб то шом қоронғусигача давом этадиган юмушлари нимадан иборат эканлигини ҳаммамиз яхши биламиз. Лекин чаққон аёлга бу юмушлар нима деган гап. Агар улар мана шу юмушлардан ортган вақтларини бирор фойдали меҳнатга сарфласалар борми... Илгарилари бизга бироз ғайритабиий туюлган фермер хўжалик, кичик корхона, қўшма корхона, хусусий корхона каби иборалар ҳаётимизга чуқур сингиб, ўз ўрнини топиб бўлди. Бундан асосий мақсад ҳам қўшимча маблағ ишлаб топиш, ҳам аҳолини иш билан таъминлаш. Тошкент вилоятининг Қибрай туманидаги "Лимончилик" жамоа хўжалигида ҳам ўтган йили шу ниятда кичик корхона иш бошлади. Бу ерда ишлаб чиқарилаётган турфа рангдаги аёллар ва болалар устки кийимлари кўзни қувнатади. Улар ҳеч қайси жиҳати билан хорижий кийим-кечаклардан қолишмайди. Нархи ҳам арзон.

– Ҳозирги кунда фақат эрнинг топганига кўз тикиб ўтирган билан иш битмайди, – дейди бу ҳақда корхона раҳбари Мавлуда опа. – Эркакнинг топгани рўзғор, тўй-маъракага кетса, аёл кишининг топганиям ҳарна орзу-ҳавасга, кийим-кечакка ярайди. Ҳаракатда баракат дейди-ку, халқимиз. Олдинига шу кичик корхонани очиш фикри хаёлимга келганида ўзимиз тенги 2-3 қўшни дугоналаримга маслаҳат солдим. Таклифим маҳалламиздаги кўпчилик аёлларга маъқул келди. Ниятимизга етдик, дея оламан. Жамоа хўжалигимиз раҳбарлари таъсисчилигида шу кичик корхонани очдик, 10 та тўқув дастгоҳи олиб беришди. Натижаси ёмон бўлгани йўқ. Ҳам уйда ўтирган ўн икки нафар аёл иш билан таъминланди, ҳам халқимизга арзон, харидоргир кийим-кечаклар етказиб беряпмиз. Кичик корхонамизни ташкил этишда миллион сўм кредит олгандик. Ҳозир мана шу қарзнинг озгинагина миқдори қолди.

– Тўқув жараёнини ўзлаштиришда қийинчиликлар бўлмадими?

– Хатира Азимова, Маърифат Ғойипова, Ўғилой Туропова, Гулнора Маҳмудова сингари аёлларимиз тўқиш сирларини моҳирлик билан эгаллашди. Умуман, аёлларимизнинг ҳаммаси уддабурон. Тайёр маҳсулотларимизни хўжалигимиз дўконларида сотяпмиз.

– Корхона фаолиятини ривожлантиришда яна қандай режаларни кўзлаяпсизлар?

– Бу ерда нон маҳсулотлари ва миллий қандолатчилик маҳсулотлари тайёрлайдиган цехларни ҳам очиш арафасида турибмиз. Нон, булочка ёпадиган печларни ўрнатдик. Яна аҳолига хизмат кўрсатиш турларини кенгайтириб, халқ истеъмоли молларини кўпайтирмоқчимиз. Мақсадимиз халқ хизматида бўлиб, унинг оғирини енгил қилиш.

Ҳикоямиз сўнгида сизга Мавлуда опа Фахруддиновани таништиришни лозим топдик. У 1972 йилда ўрта мактабни тугатгач, тумандаги собиқ комсомол комитетида йўриқчи вазифасида ишлаган. Тошкент аграр дорилфунунининг иқтисод ва ташкилотчилик куллиётини тугаллаган. 5 нафар фарзанднинг онаси.

Мавлуда опанинг бирдан-бир нияти мана шу корхонани янада кенгайтириб, "Муножот" хусусий корхонасига айлантириш.

Ойдин ҲАМРОЕВА,

"Туркистон" мухбири.

Менга сўз беринг!

УМИД УЙҒОТАДИ

Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи XXVI қурултойида қабул қилинган Иттифоқимиз Уставини қўллаб-қувватлаймиз. Чунки, бугунги кунда Иттифоқда демократик марказлаштириш принципларини демократик асосда асосий йўналишларидан фойдаланиш имкониятини берадиган бошқарув тизими вужудга келди. Бу қурултойда қабул қилинган қарорлар биз ёшларга чуқур масъулият юклаш билан бирга келажакка умид ва ишонч уйғотади.

Жумҳуриятимизда бўлаётган ўзгаришлар бизни ҳам четлаб ўтгани йўқ. Шу ўринда Иттифоқимиз туман ҳокимлиги билан мустаҳкам алоқа боғлаб бир қанча кўзга кўринарли, мақтовга лойиқ бўлган хайрли ишларни амалга оширяпти. Кам таъминланган, ёш оилали ва ногиронларга 16 миллион сўм-купондан ортиқ моддий ёрдам кўрсатилди. Ғалабанинг 49 йиллиги муносабати билан уруш қатнашчиларига улашилган 600 минг сўм-купонлик совғалар жамғармамиз ҳисобидан олинди, мактаб ўқувчиларининг билимга бўлган қизиқишини янада ошириш ва улар ўртасида рақобатни вужудга келтириш учун иқтидорли, билимдон ўқувчиларга стипендиялар ташкил қилишимиз шулар жумласидандир.

Туман ҳокимлиги ёрдамида ўтказилган "Камолот", "Ҳамшира", "Қизиқчи", "Узумчилик ёшлар бригадаси" ва "Истеъдод-94" каби қизиқарли тадбирларнинг уюштирилиши раҳбар ходимлар ёшларимиз ҳаётига алоҳида эътибор билан қараётганлигининг яққол намунасидир. Албатта уларнинг ғамхўрликларига жавобан туманимиз ёшлари мева-сабзавот етиштиришда фаол иштирок этиш билан бир қаторда, қўшни Оққўрғон тумани пахтачилик ишларига ҳам яқиндан ёрдам беришяпти.

Ёшлар Иттифоқи туман ташкилотларимиз ташаббуси билан вилоятда биринчилардан бўлиб, ёшлар жамғармасини ташкил қилдик. Иттифоқимиз қошида "Ёшлик" тижорат дўкони ва музлатгичларни созлаш устахоналари фаолият кўрсатишиб, жамғармамизни бойитишга ўз ҳиссаларини қўшишяпти. Тикувчилик, тўқувчилик, қандолатчилик цехларини очишни режалаштириб турибмиз. Бунга имкониятимиз етарли, чунки тумандаги кечки таълим мактаби ва ўрта мактабларда тикув машиналари билан жиҳозланган хоналар мавжуд. Фақатгина бу имкониятлардан унумли фойдалана билишимиз лозим. Хўш, имконият бор экан, нима учун фойдаланмайсизлар? деган табиий савол туғилиши мумкин. Масалага ойдинлик киритадиган бўлсак, уни амалга ошириш учун биринчи навбатда маблағ ва хом ашё керак. Агар бизга вилоят, туман биржалари фоизсиз қарз, маҳаллий саноат бирлашмалари эса хом ашёдан ёрдам беришса, режаларимизни амалга оширишни тезлаштирган бўлардик.

Ўйлайманки, ушбу таклифларим бўйича вилоят ҳокимлиги, меҳнат биржаси ва маҳаллий саноат бирлашмалари раҳбарлари бизга ижобий ёрдам берадилар.

Биз ёшларни қанчалик қўллаб-қувватласак, тўғри йўл-йўриқлар кўрсатсак, фойдали маслаҳатларни онгига кўпроқ сингдириб, керак бўлса моддий томондан ҳам ўз ёрдамимизни дариғ тутмасак, келгуси ҳаётимиз сўзсиз ўз-ўзидан яхши бўлишини ҳар бир киши жуда яхши идрок қилса керак, деб ўйлайман.

Қолаверса, мустақил Ўзбекистоннинг келажаги мана шу ёшлар қўлида.

Ҳа, биз ёшларнинг тўғрироқ қилиб айтганда юрагимизда айни ўт чақнаб турган пайт. Шундай экан чақнаётган ўт ҳар биримизни олға ундасин. Зеро, Президентимиз таъкидлаганидек: "Элим деб, юртим деб ёниб яшаш керак!"

Раҳимжон СОЛИҲОВ,
Тошкент тумани.

КОРХОНА ФАОЛИЯТИ КЕНГАЙДИ

Чиноз туманининг Олмазор қўрғонидаги 5-сон "Олмазор" енгил автомобилларни таъмирлаш корхонаси қошида автомобилларга техник хизмат кўрсатиш шоҳобчаси иш бошлади. Бу ерда балонларни ямаш ва ғилдиракларни созлаш, мой алмаштириш, электр симларини таъмирлаш ва созлаш, кузовларни, двигателларни, агрегатларни таъмирлаш, мойлаш ва созлаш ишлари амалга оширилади.

– Шу кунларда, – дейди техник хизмат кўрсатиш шоҳобчаси бошлиғи Қутбитдин Умаров, – шахсий машиналарини олиб келувчилар сони кўпаяпти. Усталаримиз мижозларининг машиналарини кўнгилдагидек созлаб, уларнинг олқишига сазовор бўлишяпти. Созланган машиналарга олинаётган нарх ҳам кишининг кўнглини ранжитмайди.

Шунингдек, корхонада халқ истеъмол моллари ишлаб чиқариш ҳам йўлга қўйилди. Ҳозир корхонада темир каровать, кетмон, белкурак ишлаб чиқарилмоқда. Яқин орада чинозликлар бу маҳсулотларни дўконлардан харид қилишлари мумкин.

Т. ЭРХЎЖАЕВ.

Бир неча йил илгари Янгийўл шаҳрида ташкил этилган "Меҳнат" ижара-ширкат бирлашмаси полиэтилендан турли маҳсулотлар ишлаб чиқаришга мослашган эди. Бугунги кунда бозор талабидан келиб чиққан ҳолда иш юритаётган бирлашмада хориждан замонавий ускуналар келтирилиб, тўқиш ва тикиш цехлари ишга туширилди. Бирлашма ишлаб чиқараётган эркаклар ва аёллар кийим кечаги, болалар трикотажи ва бошқа буюмлар кўпчилик харидорларга яхши таниш. Корхона жамоасининг асосини ёшлар ташкил қилади.

СУРАТДА: тўқиш цехининг қизлари иш устида.

Ф. ҚУРБОНБОЕВ сурати.

(ЎзА).

Мактаб
Институт
Ҳаёт

УМИД МАНЗИЛИНИНГ ЧИРОҒИ ПОРЛОҚ...

Даста-даста гуллар бўлсин поёндоз
Шўх қизларим, жон қизларим, оппоғим.
Кўча-куйда жаранглайди минг овоз,
Қувончларга тўлиб кетди ҳар ёғим...

Мана бугун сиз чор атрофга назар солсангиз, айни шу ҳолнинг гувоҳи бўласиз. Ўрта мактабни тугатган қизларимиздан қайси бири олий ўқув юртига ҳужжат топшираётир, яна бири ишга жойлашиш ниятида. Кимдир ёзги таътилда лагерда дам олмоқда. Мактабда аъло баҳоларга ўқиётган бир қатор ёшларимиз шундай тиришқоқликлари учун сийландилар — улар хорижий мамлакатда ўқишни давом эттиришади. Институтни тугатганлар эса — ишга...

Хуллас, ҳаёт давом этаётир, янги ва янги авлодлар вояга етиб келмоқда. Улар мамлакатимиз истиқболи гуллаб-яшнашида ҳали кўп ҳайрли ва савоб ишларни амалга оширишларига шубҳа йўқ.

"БЎЛҒУСИ ТАЛАБА — 94"

Тошкент давлат иқтисодиёт университети

бугун гавжум. Кечагина остонасидан ҳатлаб ўтган ўқувчилар етук мутахассис бўлиш ниятида олий ўқув юртлари сари шошилган дамлар. Фақат бўлғуси талабалар эмас, балки уларнинг ота-оналари, қариндош-уруғлари ҳам ҳаяжонда.

Тошкент давлат иқтисодиёт университетининг факултетларига ҳам ҳужжатлар қабул қилиш давом этмоқда. Бу ҳақда қабул комиссияси масъул котиби профессор Зокир Йўлдошев шундай ҳикоя қилади:

— Бу йил ўтган йиллардагидан ўзгачароқ мутахассис йўналишлари бўйича ҳужжатлар қабул қилмоқдамиз. Иқтисодда халқаро иқтисодий муносабатлар, агроиқтисод ҳамда иқтисодда халқаро тизим шулар жумласидан. Кундузги бўлим учун 250 нафар, сиртқи бўлим учун эса 200 нафар талаба қабул қилинади. Имтиҳонлар 30 июлда (сиртқи бўлимга ҳужжат топширганлар учун) ва 5 августда (кундузгилар учун) бўлиб ўтади. Барча олий ўқув юртларидаги каби бизда ҳам имтиҳонлар тест асосида қабул қилинади.

Университетда ҳужжатлар қабул қилиш бир маромда давом этмоқда. Бўлғуси талабалар, уларнинг ота-оналари, қариндошлари учун барча шарт-шароитлар бор. Ошхона, чойхона, ётоқхона улар хизматида.

СУРАТЛАРДА: университет қабул комиссияси ҳаётидан лавҳалар.

Матн ва суратлар муаллифи Муҳаммад АМИН.

ОҚ ЙЎЛ, ЁШ МУАЛЛИМЛАР!

Яқинда Муқимий театрининг биноси байрам тусини олди. Бу ерда Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институтининг кенг жамоатчилиги ҳамда меҳмонлар жамулжам бўлишди.

Тантанани институт ректори, профессор К. Юсупов очиб, шундай деди: "Бугунги оламшумул ўзгаришлар рўй бераётган бир даврда ўқитувчиларнинг хизмати алоҳида аҳамиятга эга. Улар мустақил диёримизнинг келажагини таъмин эта оладиган маънавий баркамол, юксак билимли ёш авлод учун масъулдирлар". Тантанада халқимизнинг севимли шоири Абдулла Орипов битирувчиларга оқ йўл тилаб янги шеърларидан ўқиб берди.

Устозлардан профессор А. Иванова, Н. Маҳмудовлар, Тошкент шаҳар халқ маорифи ходими, Л. Пунчик ёш муаллимларга оқ йўл тиладилар. Ўзбекистон Ёшлар Иттифоқи Марказий Қўмитаси котиби Б. Юсупов бир гуруҳ аълочи битирувчиларни Республика Ёшлар Иттифоқи Фахрий ёрлиғи билан тақдирлади. Битирувчилар номидан сўзга чиққан Ҳ. Тошматов, М. Хидировалар келажакдаги ишларида доимо устозлар ўгитига амал қилажакларини айтдилар.

Тантана якунида битирувчиларга дипломлар топширилди.

Умида ҚАЮМОВА.

Таълим: ислоҳот қирралари

ХЭЛЛОУ, АМЕРИКА

Америка Қўшма Штатларига ўқишга жўнаб кетаётган ўзбекистонлик юқори синф ўқувчилари Америка заминига оёқ қўйгач, худди шу сўзларни айтадилар. Республиканинг ҳамма вилоятлари ва Қорақалпоғистондан 55 ўқувчи таҳсилни Америкада давом эттириш имкониятига эга бўлди. Уларга бу имкониятни АҚШдаги "Акселс" таълим ва тил ўрганиш соҳасидаги ҳамкорлик маркази яратиб берди. Марказ вакиллари Ўзбекистонга олижаноб мақсадни, яъни инглиз тилини яхши биладиган иқтидорли болаларга таълим беришга доир бир қанча дастурларни амалга оширишни кўзлаб келишган эди.

Республика Ҳалқ таълими вазирлиги таҳсил олиш учун АҚШга жўнаб кетаётган ўқувчилар ва уларнинг ота-оналари билан учрашув ташкил қилди. Унда халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев ва АҚШнинг Ўзбекистондаги элчиси Генри Лии Кларк ўқувчиларга оқ йўл тиладилар. Бу тадбирни Америка томони маориф соҳасидаги ҳамкорлик тўғрисидаги шартнома доирасида амалга ошираётгани қайд этилди. АҚШ ўқувчиларнинг Америкада бўлиши билан боғлиқ ҳамма харажатларни ўз зиммасига олади.

Бундан бир йил олдин 48 нафар ўқувчи нуфузли мактаб ва коллежларда билим олиш учун АҚШга жўнаб кетган эди. Ўқувчиларни кузатишга улар ҳам келишди.

— Вазифамиз — уларнинг АҚШ мактабларида олган билимдан тўла фойдаланишларига эришишдан иборат, — деди халқ таълими вазири Жўра Йўлдошев. — Шу муносабат билан бир қанча олий ўқув юртлари негизида истеъдодли ўқувчилар учун лицейлар очишни режалаштиряпмиз.

Ҳукуматимиз иқтидорли болаларга доимий эътибор бераётгани ҳам муҳимдир. Истеъдодли болаларни рағбатлантириш учун махсус жамғарма ташкил этилгани, қобилиятли болаларни аниқлаш учун ижодий танловлар, олимпиадалар ўтказилаётгани бунинг далилидир. Шу жиҳатдан қараганда, хорижий тажриба диққатга сазовор. Биз таълим андозасини ишлаб чиқиш ва барча илғор усулларни жорий этиш учун бу тажрибани ўрганмоқчимиз.

Ўзбекистон ҳозир таълим соҳасида кўп мамлакатлар билан алоқани кенгайтирмоқда. Шу сабабли чет тилларни ўрганиш муаммосига катта эътибор берилмоқда. Жаҳон тажрибасини ўзлаштиришга истеъдодли ёшларни жалб этиш зарур. Ўқиш учун АҚШга жўнаб кетаётган 55 нафар ўқувчимиз мустақил Ўзбекистоннинг муносиб вакиллари бўлади, деб умид қиламан.

Л.СТРУННИКОВА,
ЎзА мухбири.

ЮРТ СОҒЛИҒИ УЧУН

Яқинда II Тошкент Давлат Тиббиёт институти ўзининг қалдирғочларини тўртинчи марта учирма қилди. Шу муносабат билан Ҳамза номли Ўзбек Давлат Академик драма театри биносида ректорат, талабалар иштирокида битирув кечаси бўлиб ўтди. Кечани институт ректори, профессор Ҳамид Каримов очиб, битирувчиларни чин қалбдан табриклаб, талабаларга дипломлар топширди. Сўзга чиққан талабалар "юрт соғлиғи учун" астойдил курашишга бел боғлаганликларини айтишди. Хориждан келиб юртимизда таҳсил олаётган талабалар номидан гапирган ҳиндистонлик Ажай Кумарнинг: "Мустақил Ўзбекистоннинг буюк халқига, таълим берган устозларимга катта раҳмат" деган сўзлари талабалар ва устозларининг қалбларида фахр уйғотди. Кеча сўнгида Ҳамза театри ижодкорлари билан "Шофайз" гуруҳи ўз санъатларини намойиш этишди.

Шарофиддин ТЎЛАГАНОВ.

Ҳамқишлоқлар

ХОДИМ ХОЛА

Тўйнинг эгаси ким? Албатта бу қизиқ савол. Лекин қишлоқда шундай ўрф-одатлар борки, уларни билсангиз, бу саволдан ажабланмайсиз. Қишлоқда тўйнинг эгаси — ходим хола ҳисобланади. Чунки тўйда дастурхонга қўйиладиган таомлар, пишириқлар, тўйнинг тартиб билан ўтиши, меҳмонларга қандай хизмат кўрсатилиши — ҳамма-ҳаммаси ходимга боғлиқ. Бу ҳақда ҳатто баъзилар "Тўйни бор қилувчилар ҳам. йўқ қилувчилар ҳам ходимлар" деб айтишади.

Боғизоғонликлар Шоира Сулаймоновани "ходим хола" деб ҳурмат қилишади. У кишини қишлоқ одамлари бир овоздан қишлоқ "ходим холаси" этиб сайлашган. Мен қишлоқнинг бу ҳурматли онахонини кўргим келди.

— Холажон, кимлар ходим бўла олади! Бунинг учун ўша одам қандай бўлиши керак!

— Қишлоғимизда бир кампир ходим бўларди. У кишини кўпчилик исмини ҳам билмай, "ходим хола" дейишарди. Ўша кампир вафот этгандан кейин қишлоқ кенгашида йиғилиш ўтказиб, мени ходим этиб сайлашди. Ҳар ким ҳам ходим бўлавермайди. Ходим киши пок, ҳурматли, сўзи ўтадиган, чаққон, қишлоқ одамларини яхши биладиган бўлиши керак.

— Ходимларнинг вазифасига нималар киради!

— Ходимлар тўйда ҳам, азада ҳам, турли маъракаларда ҳам керак. Улар бўлмаса тўй, аза, маърака юмушлари "сан қил, сан қил" бўлиб кетади. Улар тартибга солиб туришади.

— Ҳамма юмушларни ўзларингиз бажарасизми!

— Йўқ, айланай. Бизларнинг ҳам ёрдамчиларимиз бўлади. Бизлар ким нима иш қилишини айтиб турамиз. Таомларни пиширамиз. Тўй бўлса, барвақт бориб, тўйга келувчиларга етадиган қилиб овқат тайёрлаймиз. Аёлларга алоҳида, эркакларга алоҳида. Биринчи эркакларга таом тортилади, кейин аёлларга.

— Овқатдан бошқа нарсаларни ҳам пиширасизларми!

— Тўй бўладиган бўлса, бир-икки кун аввал тўй эгаси, қариндош қишлоқ аёлларининг баъзиларини тўплаб, ким нима пиширишини, тайёрлашини бўлиб бераман.

— Тўй дастурхони безалгандан кейин қандай хизмат қолади!

— Меҳмонларга хизмат кўрсатиш. Дастурхон озодалигини сақлаш. Ким қозон бошидан овқат ташийди, ким чой келтиради. Мен учун тўйга ким келади — кўнглини олишга уринаман.

— Сизларга хизмат ҳақи ҳам беришадими!

— Тўй эгалари нимани лозим деб беришса, олиб кетаверамиз. Авваллари кийимликлар беришарди, ҳозир ҳар ким баҳоли қудрат пул беришади.

— Ҳамма тўйга қатнашишингиз шартми! Бир кунда икки-учта тўй баравар келиб қолса нима бўлади!

— Шогирдларим боради. Аввало қишлоқ кексалари билан маслаҳатлашиб, тўй кунларини аввалдан белгилаб чиқамиз.

— Ҳар куни катта маъракага бош-қош бўлиш чарчатиб қўймайдими!

— Оғирлик қилади. Бу йиллардан жуда чарчадим, болам. Ўн беш йилдан бери ходимлик қиламан. Лекин оғирлик қилса-да, маъракани ўтказиш менинг бўйнимда бўлганлиги учун ҳар қандай визиятда бораман. Ҳар қандай ишни йиғиштириб қўйишга тўғри келади. Бизни ишда касал бўлиш ҳам тўғри келмайди. Бизларга дўхтирлар қоғоз бермайди (хола яйраб куладилар).

— Азага ҳам борар экансизлар! У ёқда нима қиласиз!

— Бу ўлим ҳаммамизнинг бошимизда бор, айланай. Ким қачон ўлишини қайдан билади, дейсиз? Марҳумнинг "сеп"ини кўрамиз. Нимаси кам бўлса, айтамиз. Тўйда чарчаганингиз ҳам билинмайди. Азада қирқ кун азадорларга қўшилиб ҳар ис куни, йигирма, қирқ маъракаларида ўша ерда бўламиз. Ҳолвайтар пиширамиз. Ис кунлари азадорларнинг кўнглига таскин бериб, ёнларида бўламиз.

— Хола, сизга бугунги тўйларимиз ёқадими!

— Ёқади. Лекин ёқмайдиган томонлари ҳам бор?

— Нималари ёқмайди!

— Қиз узатганлар икки-уч кун ўтиб, келинни ота уйига чақиришади. Ўшанда янги келинга унинг қариндошлари кўрмана бериб, "кўрди-кўрди" қилишади. Ҳар бир киши кўришиш учун совғалар беради. Лекин ҳамма ҳам бунинг уддасидан чиқа олмайди. Ҳар хил оилалар бор. Қўли "калта"лар бор. Кейин низолар бошланади. "Сен билан у кўришмади, фалончининг кўрдисига ундоқ совғалар тушди", деган. Фотиҳа тўйларини сал қисқартириш керак. Нон ушатишларни кам кишилар қуршовида ўтказиш мумкин.

— Ҳалиям аёллар тўйга тугун кўтаришадими!

— Ҳозир аёллар ҳам замонавийлашиб кетишган. Тугун кўтаришмайди-пул беришади. Меҳмон кутишда ким қанча пул берганига қараб муомала қилинмайди.

— Боғизоғонликларнинг тўйлари бошқаларникидан фарқ қиладими!

— Ҳар кимники ўзига яхши-да. Бизнинг тўйларимизда аёлларимизнинг пазандаликлари яққол кўринади. Стол устида бўш жой қолмайди. Шуниси яхшики, дастурхонни безаш учун бозордан нарсалар сотиб олинмайди. Ҳаммаси ўзимизда тайёрланади. Мева-кўкатлар ҳар бир хонадонда бор.

— Сизлар катта тантаналарда ҳам таомлар пиширасизларми!

— Сумалак пиширамиз. Наврўзларда, байрамларда унутилган таомларни қишлоқ аёллари билан тайёрлаймиз.

— Маъракаларнинг турларига қараб пишириладиган таомлар ҳам ҳар хил бўладими!

— Албатта. Азали жойларда ҳолвайтар албатта пиширилади. Келин тўйида ун оши, барак, кесган ош, палов пиширилади. Болаларнинг хатна тўйида ун оши пиширилади.

— Ходимлик ҳам касбми!

— Йўқ, қишлоқдошларнинг ҳурматли хизматкори деб биламан. Менинг касбимни сўрасангиз, фаррошлик қиламан, ипак қурти боқаман. 11 болам бор. Беш келин, беш куёвим бор.

— Ходимларга нима ёт бўлиши керак!

— Қўли эгрилик. Иккита нон ва бир тўғрам гўштни яшириб, сумкага солишликдан қочиш керак. Бунда эл назаридан қоласиз ва тўй эгасининг баракасини учирасиз. Кимдир яхши ният билан элга дастурхон ёзибдими, дастурхонга тўкадиган нарсаларини халқ борича кўрсин.

— Ҳали чарчаяпман дедингиз, шогирдларингиз борми!

— Болажоним-ей, ёшлар нимагадир исташмаяпти ходимлик қилишни. Менга ёрдамлашиб юрадиганлари ичида бунга арзийдиганлари бор. Бўйнига олишни исташмайди. Ким билади, вақти келса уддалаб кетишар. Халқ хизматидан қочиб бўлмайди-ку.

Ходим холага ҳавасим келди. Кўп кунлари тўйда ўтади. Тўйдан айирмасин ҳаммамизни.

Гули ЧЕҲРА.

Буюк ғалабанинг 50 йиллиги олдидан

ВАТАННИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ...

Ўн олти ёшли Зебо Москва Давлат театр санъати институтига ўқишга кирган эди. Аммо фашист босқинчилари хиёнаткорона уруш бошлаганликлари оқибатида ўқишни Москвада давом эттириш мумкин бўлмай қолади. Зебо таҳсил кўраётган олий ўқув юрти шарққа томон кўчириладиган бўлди.

Зебо бошқа шаҳарга бориб ўқишни давом эттиришдан кўра Ватанни ҳимоя қилишни афзал кўрди. Шу мақсадда 1941 йил 16 октябрь куни Москва шаҳрининг Краснопресненск тумани ҳарбий комиссарлиги томонидан кўнгилли сифатида ҳарбий хизматга чақирилди ва фронтга жўнади.

У 130-ўқчи дивизия таркибидаги 151-алоҳида механизациялашган ўқчи-разведка батальонида мерган-разведкачи сифатида жангга тушди. Мерганлик ҳаракатининг ташаббускорларидан бўлган Зебо Ғаниева орадан унча кўп вақт ўтмай, дивизиядаги энг моҳир қирувчи мерган сифатида танилди. Чунки, 1942 йилнинг январь-май ойларида Ленинград вилоятининг Моловотицк туманидаги Черная, Ожесци, Лунево ва Дяшлева қишлоқлари бўсағасида олиб борилган жангларда катта тажриба орттирди.

Зебо вазмин, ҳушёр, уддабурон ва дадил эканлигидан қиш пайтидаги 30—35 даражали совуқни, баҳордаги изғиринли нам ҳавони писанд қилмай душманнинг олдинги сафарларини 20-30 соатлаб кузатарди.

Ўтган муддатда мерганлик милтиғидан ўт очиб, 11 гитлерчини шу жумладан икки офицерни жаҳаннамга жўнатган Зебо Ғаниева 1942 йил 23 май куни Б.Врагова қишлоғида жойлашган душман гарнизони йўналишида мерганлик қилиш тўғрисида топшириқ олди.

Шу пайт батальон таркибидаги танкчилар взводи Б.Врагова қишлоғи томон ҳужум бошлаб қолди. Бундан ғулғулага тушиб қолган гитлерчилар қишлоқдан қоча бошлади. Зебо қулай фурсатни қўлдан бой бермаслик учун ўзи етакчи бўлган 9 кишидан иборат мерганлар гуруҳининг чекинаётган фашистларга қарата ўқ отишни ташкил этди.

Гитлерчиларга қарши давом этаётган шиддатли жанг пайтида душман миномётчилари қишлоққа қарата ўт очишди. Шу жангда Ғаниева биқинига душман минасининг парчаси келиб тегди.

Яраси боғлангандан кейин Зебо полк командири ҳузурида бўлиб, жанговар вазифа муваффақиятли адо этилганлиги тўғрисида ахборат беради. Шундан сўнг у даволаниш учун госпиталга жўнатилади.

***

1942 йил 6 декабрь куни иккинчи ўзбек бадиий бригадаси Москва шаҳрига ташриф буюради. Бригада таркибида ёзувчи Ойбек ҳам бор эди. Бригада аъзолари бир неча кун давомида Москва шаҳрида, ҳарбий қисмларда жанг майдонлари бўсағаларида бўлишди. Улар Ойбек билан бирга Зебо Ғаниева даволанаётган госпиталга боришади.

Бадиий бригада аъзоларининг ташрифидан Зебо Ғаниеванинг боши осмонга етди. Салом — аликдан сўнг Зебо ҳамюртларига ўзига тақдим этилган Қизил байроқ орденини кўрсатади.

Ойбек ака "Фронт бўйлаб" деб номланган эсдаликлар китобида таъкидлашича, Зебонинг аҳволи оғир, яқинда Андижондан онаси келиб кетган экан. Ташриф муносабати билан ёш ашулачилар паст овоз билан Зебога ўзбек ва озарбойжон қўшиқларидан айтиб беришибди. Ўз навбатида Ойбек ака "Зебо" сарлавҳали шеърини ўқиб берган экан. Қуйида шу шеъридан бир парчани муштарийлар эътиборига ҳавола қилишни мақсадга мувофиқ деб топдим.

Сен бўлгил қаҳрамон, шифо,
топ Зебо!
Келтирдик биз сенга халқнинг
саломин.
Сенга севги, ҳурмат ҳар кўнгилда жо,
Қабул эт дўстларнинг қизғин
саломин.

Сен Улуғ Ватаннинг қизисан
донгдор,
Мардона ишларинг тилларда
достон.
Сен билан халқимиз қилур ифтихор,
Номинг кўкракларни кўтарур
ҳар он.

Урушдан кейин фронтда оғир ярадор бўлганлиги сабабли санъат билан ҳайрлашишга тўғри келди. Аммо, уруш имтиҳонлари унинг иродасини чиниқтирди, сабр-тоқатли ва матонатли бўлишга ундади.

Зебо Ғаниева Боку шаҳрида ўқиб, олий маълумот олди. Кейинчалик филология фанлари номзоди бўлди. Уни ҳинд тили ҳам қизиқтириб қолди. Малакасини ошириш мақсадида Ҳиндистонда ўқиб қисқа муддатда ҳинд тилини мукаммал ўрганишга муваффақ бўлди.

Жангчи олима жасоратидан, самарали ижодий фаолиятидан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Мажид САМАДОВ,
Уруш фахрийси.

Газета саҳифаланаётганда:

ЧЎПОН... ҚЎЛГА ТУШДИ

Қашқадарё вилояти Чироқчи тумани ички ишлар ходимлари икки от сотаётган учта ўспиринни қўлга олишди. Мол сотиш жиноят эмас, албатта. Аммо, кимнинг қандай мол сотаётганида ҳам гап кўп-да. Ўспиринлар сотмоқчи бўлган отлар шу тумандаги жамоа хўжаликларининг биридан ўғирланган экан...

Нишон туманида қўй сотаётган... чўпон қўлга тушди. Ўзи "Қашқадарё" давлат хўжалигида қўйчивонлик қиладиган бу нафс бандаси икки шериги билан бировнинг ўн иккита қўйини ўғирлаб бозорга олиб чиққан экан...

Самарқанд вилоятининг Каттақўрғон туманида истиқомат қиладиган, ҳеч қаерда ишламайдиган кимса ўзи милицияга кириб келиб, фермадан бешта қўй ўғирлаганини тан олди. Эҳтимол, бу иқрори учун унга бериладиган жазо енгилроқ бўлар...

(ЎзА мухбири).

КЕЛГУСИ СОНДА:

- **Ҳамма яшашни истайди**
- **Танқиднинг меваси ширин бўлади**

БРАЗИЛИЯ — ТЎРТ КАРРА ЧЕМПИОН!

Мана, 32 кундан буён футбол ишқибозлари қалбини ларзага солган XV-Жаҳон чемпионати ҳам ниҳоясига етди. Чемпионат ўзига хос жиҳатлари билан футбол ишқибозлари юрагида узоқ сақланиб қоладиган бўлди. Энди икки оғиз сўнгги икки ўйин ҳақида...

ҲАҚИҚИЙ УЧИНЧИ ЎРИН

16 июль куни бўлиб ўтган Швеция-Болгария учрашуви яна бир карра Оврупо футболининг кучли жиҳатларини кўрсатди. Бу икки жамоа саралаш ўйинларида ҳам гуруҳдош сифатида юзлашишган эди. Бу сафар эса 3-ўрин учун...

Ўйин икки томоннинг шиддатли ҳужумлари билан бошланди. Саккизинчи дақиқадаёқ Брулин дарвозани аниқ нишонга олди. Ҳисобни тенглаштириш иштиёқида Болгария футболчилари ҳужумга ташландилар. 32-дақиқада Милд киритган тўп Швеция футболчиларини янада руҳлантириб юборди, оқибатда 37-дақиқада Ларсон ва 39-дақиқада К. Андерссоннинг аниқ зарбалари ҳисобни 4:0 қилди-қўйди. Шундай қилиб, чиройли ўйин кўрсатган Швеция чарм тўп усталари XV жаҳон чемпионатининг ҳақиқий 3-ўрин соҳиби бўлишди.

120 ДАҚИҚАЛИК ДУРАНГ...

Ниҳоят кутилган дамлар етиб келди. Финалда Италия — Бразилия. Иккиси ҳам уч мартадан жаҳон кубоги соҳиби. Одатдагидек, яна Оврупо ва Амриқо футболи юзма-юз. Қитъалараро ҳисоб эса 7:7. Ким ғолиб бўларкин?.. Италия ва Бразилия финалда 24 йиллик танаффусдан сўнг иккинчи бор юзлашишди. 1970 йилда "Олтин маъбуда" учун кураш бўлган бўлса, бу гал тўрт карра чемпионликка...

Венгриялик ҳакам Шандар Пулнинг хуштаги билан башоратларнинг аксарият қисмида чемпионликка асосий даъвогар — Бразилия терма жамоаси ўйинни бошлаб берди. Ўйиннинг анчагина қисми финал ўйинларига хос бўлган эҳтиёткорона ҳужумлар билан ўтди. 13-дақиқада Ромарио йўллаган зарба ўйиннинг дастлабки хавфли вазияти бўлди. Бебето чамаси 18 метрлар узоқликдан тепган тўп ҳам томошабинларнинг ҳаяжонига айланди. Бунга жавобан 19-дақиқада италиялик Массаро Таффарел билан яккама-якка чиқиб, сал бўлмаса-да, ҳисобни очай деди. Биринчи бўлим бразилияликларнинг тўла устунлиги билан ўтган бўлса-да, ҳисоб очилмади.

Иккинчи бўлим, олдингисига нисбатан сустроқ кечди. Дарвозабонларнинг ва ҳимоячиларнинг бехато ўйини 0:0 ҳисобини 90 дақиқа ичида ҳам ўзгаришига йўл қўймади. Ўйинга ажратилган вақт мобайнида ушбу ҳисобни на бразилиялик моҳир ўйинчи Ромарио, на Италия ишқибозларининг "суянчиғи" Р. Баджо ўзгартиролмади. Қўшимча берилган 15 дақиқалик икки бўлим ҳам шу ўйиннинг деярли мантиқий қисми бўлди. Агар Ромарионинг бўш қолган дарвозага ноаниқ зарбаси ва Баджонинг дарвоза томон тепган тўпи ҳисобга олинмаса, қўшимча вақт ҳам деярли "курашсиз" ўтди. Венгриялик ҳакамнинг 120-дақиқада чалган хуштаги финалнинг "ўйин" қисмига якун ясади. Ҳа, футбол тарихида биринчи марта жаҳон чемпионатининг сўнгги учрашуви 11 метрлик тўплар тепиш орқали ҳал бўладиган бўлди...

... Тўпга биринчи бўлиб Италия терма жамоасининг сардори Барези келди ва... ноаниқ зарба. Сардорининг хатосини Италия дарвозабони Палюка ажойиб маҳорати билан тўғрилади. Сантоснинг омадсиз зарбасидан сўнг, италиялик Албертини анчадан бери кутилаётган ҳисобни очди. Бунга жавоб тариқасида Ромарио ҳисобни тенглаштирди. Эвани ва Бранконинг аниқ зарбаларидан сўнг, тўпга яқинлашган италияликларнинг моҳир ҳужумчиси Массаро жамоа сардорининг хатосини янгилади. Аммо жамоадошининг хатосини бу сафар Палюка тузатишга ожизлик қилди. Дунганнинг йўллаган кучли зарбаси бразилияликларни олдинга олиб чиқди. Энди барча умид 5-тўпга келаётган Роберто Баджода эди... Аммо бундай ноаниқ зарбани "зангори экран" қаршисида ўтирган 1,5 миллиард футбол томошабинларининг биронтаси ҳам кутмаган эди. Италияни финалгача босиб ўтган оғир йўлларида энг катта қаҳрамонлик кўрсатган Робертонинг ноаниқ зарбаси. Бразилия терма жамоасининг 4-марта жаҳон чемпиони бўлишини таъминлади. Чунки ҳисоб 3:2 бўлгани боис, ортиқча тўп тепишга ҳожат қолмаганди. Шундай қилиб, Жанубий Амриқонинг суюкли жамоаси, — нимчоракдаёқ оврупoликлар билан қолган — Бразилия футбол тарихида биринчи марта 4 марта жаҳон чемпиони бўлди. Тақдирни қарангки, 1970 йил Мексикадаги Италия билан бўлган финалда ҳам илк маротаба 3 марта жаҳон чемпиони бўлган Жанубий Амриқолик чарм усталари 24 йиллик танаффусдан сўнг яна итальянларнинг устидан ғолиб келиб, футбол тарихига янги буюк воқеани ёзишди.

Кейинги жаҳон чемпионати Францияда бўлиб ўтади. Унда 32 жамоа қатнашиши кўзда тутилган. Кўрамиз, 8:7 — қитъалараро ҳисобни ким ўзгартираркан? Дарвоқе, Оврупода Оврупо, Амриқода Амриқо жамоалари устун эканлигини эсдан чиқармайлик.

Хайр, сеҳрли диёр — Амриқо!!!

Хайрулло ҲАМИДОВ.

Бош муҳаррир Ғаффор ҲОТАМОВ

Туркистон
TURKİSTAN

Таъсис этувчи:
ЎЗБЕКИСТОН ЁШЛАР ИТТИФОҚИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ

газета 1925 йил 8 февралдан "Ёш ленинчи" номи билан чиқа бошлаган.

ТАҲРИРИЯТ:
хатлар ва оммавий ишлар – 32-54-65; ёшлар сиёсати ҳамда фан ва халқ таълими – 32-57-93; ижодкор ёшлар – 32-57-52; иқтисод, қишлоқ ёшлари, спорт ва ватанпарварлик – 32-55-81; ахборот ва бадиий безаш – 32-53-98; тижорат – 32-58-48; қабулхона – 32-56-58.

МАНЗИЛИМИЗ:
70083 Тошкент, Матбуотчилар кўчаси 32-уй.
Нашр кўрсаткичи: 64607

Газетамиз ҳафтанинг чоршанба ва шанба кунлари чиқади.
Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўйхатдан ўтиш тартиби № 00012. Буюртма Г — 996 42428 нусхада босилди, ҳажми — 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти — 21.00. Босишга топширилди — 21.00.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. «ШАРҚ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй. Индекс: 64672. 1 2 3 4 5 6.